

บทคัดย่อ

ในการแปลนั้น ผู้แปลจะต้องตีความเนื้อหาหรือตัวบทส่วนที่ต้องแปลให้ถูกต้อง การจะตีความได้ถูกต้องนั้น นอกจากจะต้องเข้าใจสถานการณ์ในการสื่อสาร บทบาทของผู้ส่งสาร และผู้รับสาร และเข้าใจวัฒนธรรมต้นทางและปลายทางแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ก็คือ ผู้แปลจะต้องตีความเจตนาของผู้ส่งสารหรือผู้พูดได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องอาศัย ความสามารถของนักแปล (übersetzerische Kompetenz) ของตนในการค้นหาเครื่องบ่งชี้ เจตนาารมณ์ของผู้พูดในประโยค (Illokutionsindikatoren) บทความนี้เป็นรายงานผลการวิจัยที่ มุ่งศึกษาและวิเคราะห์การแปลคำ Abtönungspartikeln ในภาษาเยอรมันซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้ เจตนาารมณ์ของผู้พูดอย่างหนึ่งในงานวรรณกรรมเยอรมันที่มีการแปลเป็นภาษาไทย

Abstract

In translating, interpretation of a text is possible when the communicative system, the rôle, and most significantly, the intention of the speaker are understood. The illocution, the recipient of the message and the respective cultures of both the source and target languages must also be taken into consideration. The "Abtönungspartikeln" are illocution indicators found in various German literary works and the analysis of translation into Thai is the subject of this research.

การแปลคำ *Abtönungspartikeln* ในภาษาเยอรมันเป็นภาษาไทย¹

The Translation of German ‘*Abtönungspartikeln*’ into Thai

วรรณภา แสงอร่ามเรือง²

บทนำ

*Abtönungspartikeln*³ ในภาษาเยอรมันทำหน้าที่เสริมความเพื่อบ่งชี้เจตนาอารมณ์ ความรู้สึกหรือท่าทีของผู้พูดในประโยค เทียบเคียงได้กับคำเสริมในภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของคำบอกมาลาและคำบอกการถาม เนื่องจากคำบอกมาลาในภาษาไทยนั้นใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึก ท่าทีและความคิดเห็นของผู้พูดที่มีต่อเนื้อความที่ตนกล่าวเช่นเดียวกัน⁴ *Abtönungspartikeln* ที่เสริมเข้าไปในประโยคจะไม่เปลี่ยนแปลงเนื้อหาหรือข้อเท็จจริงในสิ่งที่ผู้พูดต้องการสื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้ แต่เป็นเพียงการเพิ่มหรือลดระดับความเข้มข้นในเนื้อความนั้น โดยทั่วไปผู้พูดจะแสดงท่าทีของตนโดยใช้อวัจนภาษาได้หลายทาง เช่น โดยการหัวเราะ การทำตาแฉะ การทำท่าทำทาง หรือพูดโดยทำเสียงสูงต่ำ การใช้สำเนียงต่างๆ การเน้นคำ ความเร็วในการพูด การทำเสียงดังค่อย วิธีการแสดงออกต่างๆ เหล่านี้ทำให้ผู้ฟังทราบได้ทันทีว่าผู้พูดมีท่าทีต่อสิ่งที่พูดอย่างไร เช่น แสดงความแคลงใจหรือสงสัย แสดงความมั่นใจ เป็นต้น การใช้ *Abtönungspartikeln* จึงเป็นวิธีการที่ผู้พูดแสดงท่าทีของตนต่อสิ่งที่ตนพูดแทนการแสดงออกโดยการใช้อวัจนภาษาดังกล่าว

¹ เป็นงานวิจัยที่ได้รับทุนวิจัยจากคณะอักษรศาสตร์ ระหว่างเดือนตุลาคม 2541 ถึง กันยายน 2542.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาเยอรมัน ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

³ *Abtönungspartikeln* หรือโดยทั่วไปรู้จักในชื่อของ *Modalpartikeln* เป็นคำที่ใช้เรียกโดย Weydt (1969) ผู้วิจัยขอเลือกใช้คำว่า *Abtönungspartikeln* ทั้ง ๆ ที่ทั้งสองคำต่างก็เป็นนิยามใช้กันทั่วไป ที่เลือกใช้คำว่า *Abtönungspartikeln* ของ Weydt ในงานนี้เพราะคำว่า *Abtönung* จะแสดงโดยคำศัพท์ในตัวเองได้แจ่มชัดมากกว่า นอกจากนี้ในภาษาเยอรมันยังปรากฏคำว่า *Modalwörter* ซึ่งใช้เรียกคำขยายเช่นเดียวกัน เช่นคำว่า *wahrscheinlich, sicher* การที่ไม่มีการกำหนดคำจำกัดความที่เด่นชัดและเป็นเอกภาพจึงเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งในหลักไวยากรณ์เยอรมันจนทุกวันนี้.

⁴ ดูเพิ่มเติมเรื่องคำเสริม คำบอกมาลา ใน นววรรณ พันธุเมธา (2527).

Abtönungspartikeln มีลักษณะเฉพาะด้านโครงสร้าง กล่าวคือ ตามหลักแล้วจะไม่อยู่ในตำแหน่งแรกของประโยคเพราะไม่ได้เป็นสิ่งที่ผู้พูดต้องการเน้นหรือให้ผู้ฟังมุ่งความสนใจไปที่สิ่งนั้น โดยปกติเป็นคำที่ไม่ลงเสียงหนัก ไม่มีรูปปฏิเสธ เป็นสิ่งที่ละไว้ได้โดยไม่ทำให้ประโยคนั้นผิดไวยากรณ์ เป็นสิ่งที่จะตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบไม่ได้ ไม่มีการผันรูป และมักเป็นคำสั้น ๆ

ในด้านความหมายนั้น คำ Abtönungspartikeln มีคำพ้องรูปที่ทำหน้าที่เป็นคำชนิดอื่นได้ เช่น ใช้เป็นคำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำตอบรับ หรือคำสันธาน คำพ้องรูปของ Abtönungspartikeln ที่ใช้เป็นคำชนิดอื่นนั้นแสดงความหมายเฉพาะในระดับบรรยายความเท่านั้น จะไม่ทำหน้าที่แสดงท่าทีหรือเจตนารมณ์ของผู้พูด ตัวอย่างเช่น คำว่า denn

1. **ถ้าใช้เป็นคำสันธาน** จะใช้ในความหมายว่า “เพราะว่า” เป็นการแสดงเหตุผล เช่น
Ich komme nicht mit, *denn* ich habe keine Zeit.
ฉันไม่ไปด้วยเพราะฉันไม่มีเวลา
2. **แต่ถ้าใช้เป็น Abtönungspartikel** จะทำหน้าที่แสดงเจตนารมณ์ของผู้พูด เช่น
Hörst du denn nicht zu?
นี่เธอไม่ได้ฟังอยู่หรือไงนะ (แสดงว่าผู้พูดต้องการตำหนิหรือไม่พอใจ)

Helbig (1990: 19–37) ได้สรุปหน้าที่ของ Abtönungspartikeln ดังนี้คือ

1. ทำหน้าที่แสดงท่าทีของผู้พูดต่อคำกล่าวของตน เป็นเครื่องบ่งบอกเจตนารมณ์ (illokutive Indikatoren) โดยการส่งผ่านเจตนารมณ์ของผู้พูดไปยังผู้รับสาร
2. ทำหน้าที่บ่งบอกสถานการณ์ขณะพูด สามารถสรุปความสถานการณ์ที่มีการกล่าวด้วยคำนั้นได้เป็นอย่างดี
3. ทำหน้าที่กำหนดโครงสร้างของการสนทนาที่กำลังดำเนินไปในขณะนั้น คือ อาจอ้างถึงสิ่งที่ได้กล่าวไปแล้วหรือสิ่งที่กำลังจะกล่าวต่อไป เป็นการสร้างความต่อเนื่องของเนื้อความและเป็นเครื่องเรียกร้องความสนใจของผู้ฟัง ทำหน้าที่ชี้นำปฏิกริยาหรือการตอบรับของผู้ฟัง จึงจัดว่าทำหน้าที่ควบคุมหรือบังคับสถานการณ์ในการสนทนานั้น
5. เป็นกลยุทธ์ของผู้พูดในการปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังโดยทำหน้าที่ส่งสัญญาณให้ผู้ฟังรู้ว่า ผู้พูดคาดหวังคำตอบใดจากผู้ฟัง เช่นคำว่า *doch wohl* ในประโยคคำถามต่อไปนี้

Aber Sie kommen *doch wohl* heute abend mit mir ins Theater?

แต่คุณจะไปดูละครกับผมเย็นนี้ไม่ใช่หรือครับ

(*doch wohl* แสดงให้ผู้ฟังได้ทราบว่าผู้พูดปรารถนาให้ผู้ฟังตอบคำถามนี้ในทางบวก)

6. ทำหน้าที่เชื่อมต่อบท แสดงถึงความรู้หรือความเข้าใจพื้นฐานและความสามารถในการดำเนินการสนทนาของทั้งผู้พูดและผู้ฟัง

Weydt (1969: 99) เน้นว่าในภาษาเขียนนั้นจะใช้คำ *Abtönungspartikeln* น้อยกว่าในภาษาพูด ซึ่งพบมากในบทสนทนาเพื่อทำให้การสนทนานั้นแลดูเป็นธรรมชาติ Hentschel (1986: 243) ได้ชี้ให้เห็นถึงลักษณะที่น่าสนใจของ *Abtönungspartikeln* คือ เป็นเครื่องบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ส่วนตัวของการสนทนานั้น การสนทนาได้ถ้าปรากฏคำเหล่านี้มากก็ยิ่งแสดงความใกล้ชิดสนิทสนมของคู่สนทนามากขึ้นเป็นเงาตามตัว

Weydt (1969:13) ได้ให้ข้อคิดเห็นที่สำคัญเกี่ยวกับการแปล *Abtönungspartikeln* ว่า ในการสื่อสารนั้นจะต้องพิจารณาถึงภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในแต่ละสังคมว่านิยมใช้กันอย่างไร ดังนั้น ผู้แปลมักจะถูกบังคับทางอ้อมไม่ให้แปลตรงตัวตามด้วยคำที่ปรากฏในต้นฉบับโดยปริยาย โดยในการแปล ผู้แปลจะต้องเลือกใช้สำนวนภาษาตามที่นิยมใช้ในสังคมปลายทางนั้น ไม่ใช่แปลตรงตัวตามที่ปรากฏในต้นฉบับทุกคำ

โครงการวิจัยนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับการแปลคำ *Abtönungspartikeln* ในงานแปลวรรณกรรมเยอรมันจากต้นฉบับภาษาเยอรมันเป็นภาษาไทยซึ่งมีการตีพิมพ์เผยแพร่แล้วจำนวน 16 เรื่อง⁵ โดยเลือกสรรจากงานแปลของผู้แปลหลายคน คำ *Abtönungspartikeln* ในภาษาเยอรมันที่มุ่งศึกษาในโครงการวิจัยนี้มี 25 คำดังนี้คือ

aber, allerdings, also, bloß, denn, doch, eben, eigentlich, einfach, erst, etwa, immerhin, ja, mal, nun einmal, nur, ohnehin, ruhig, schließlich, schon, sowieso, überhaupt, vielleicht, wohl

⁵ วรรณกรรมที่นำมาวิเคราะห์ ได้แก่ 1. Michael Ende: *Momo*. ชื่อเรื่องแปลคือ *โมโม* แปลโดย ชินนรงค์ เนียวกุล 2. Patrick Süskind: *Das Parfum*. ชื่อเรื่องแปลคือ *น้ำหอม* โดย "สิมม" 3. Otfried Preussler: *Die kleine Hexe*. ชื่อเรื่องแปลคือ *แม่มดน้อย* แปลโดย สามพร 4. Michael Ende: *Zauberschule*. ชื่อเรื่องแปลคือ *โรงเรียนคาถาวิเศษ* แปลโดย ชลิต ตุงศ์พันธุ์ 5. Michael Ende: *Lenchens Geheimnis*. ชื่อเรื่องแปลคือ *ความลับของเลนเชน* แปลโดย ชลิต ตุงศ์พันธุ์ 6. Michael Ende: *Macht nichts*. ชื่อเรื่องแปลคือ *ไม่เป็นไร* แปลโดย ชลิต ตุงศ์พันธุ์ 7. Michael Ende: *Das Traumfresserchen*. ชื่อเรื่องแปลคือ *คืนคนหลับสบาย* แปลโดย ชลิต ตุงศ์พันธุ์ 8. Franz Kafka: *Die Verwandlung*. ชื่อเรื่องแปลคือ *เมตามอร์โฟซิส*. แปลโดย กนอมนวล โอเจริญ 9. Franz Kafka: *Vor dem Gesetz*. ชื่อเรื่องแปลคือ *เบื้องหน้าพระธรรมบัญญัติ* แปลโดย อัมภา โอตระกูล 10. Georg Büchner: *Woyzeck*. ชื่อเรื่องแปลคือ *วอยเซ็ค* แปลโดย ชูศรี มีวงศ์อุโฆษ 11. Theodor Storm: *Immensee*. ชื่อเรื่องแปลคือ *ภาพฝัน* แปลโดย อูตร วงษ์ทับทิม 12. Wolfgang Borchert: *Nachts schlafen die Ratten doch*. ชื่อเรื่องแปลคือ *กลางคืนพวกหนูมันนอน* แปลโดย อัมภา โอตระกูล 13. Heinrich Böll: *Die ungezählte Geliebte*. ชื่อเรื่องแปลคือ *เขาไม่นับเธอ* แปลโดย อัมภา โอตระกูล 14. Heinrich Böll: *Anekdote zur Senkung der Arbeitsmoral*. ชื่อเรื่องแปลคือ *เรื่องเล่าเพื่อลดคุณค่าการทำงาน* แปลโดย อัมภา โอตระกูล 15. Christine Nöstlinger: *Konrad oder Das Kind aus der Konservenbüchse*. ชื่อเรื่องแปลคือ *เด็กกระป๋อง* แปลโดย อัมภา โอตระกูล 16. Ernst A. Ekker: *Herr Feierlich verändert sich*. ชื่อเรื่องแปลคือ *ครูโย่ง* แปลโดย อัมภา โอตระกูล

วัตถุประสงค์หลักของการวิจัย คือ ศึกษาว่าผู้แปลให้คำแปลในภาษาไทยอย่างไร ตรงกับหน้าที่หรือความหมายที่ *Abtönungspartikeln* นั้นต้องการสื่อหรือไม่ วิเคราะห์ว่า ถ้าผู้แปลไม่ได้แปลโดยใช้คำใดคำหนึ่งในภาษาไทยแทนที่คำ *Abtönungspartikeln* นั้นโดยตรง ผู้แปลได้พยายามเก็บความและถ่ายทอดเนื้อความมาสู่ผู้อ่านด้วยวิธีการใดบ้าง ประเมินและสรุปผลว่า การแปลคำ *Abtönungspartikeln* เป็นภาษาไทยมีปัญหาใดบ้าง มีข้อสังเกตหรือข้อแนะนำใด ผู้แปลควรยึดหลักใด

บทสรุปการวิเคราะห์การแปล *Abtönungspartikeln* ในงานแปล ^๑

1. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า *aber*

คำว่า *aber* ที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* ในภาษาเยอรมัน ใช้ในสองความหมายดังนี้

1. *aber* 1 ที่ใช้แสดงความประหลาดใจหรือความฉงนของผู้พูดว่า สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นอยู่เหนือความคาดหมาย หรืออาจจะเป็นสิ่งที่ผู้พูดเพิ่งจะสังเกตเห็น ในภาษาเยอรมันอาจปรากฏเป็นการอุทานออกมาในรูปประโยคบอกเล่าหรือเนื้อความสั้นๆ เป็นวลีหรือประโยคที่ไม่สมบูรณ์ มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยในข้อมูลที่สำรวจดังนี้คือ

- ใช้คำสันธานหรือคำเชื่อมแสดงการแย้ง ได้แก่ แต่ ... นะ / แต่ ... นี้คะ / แต่ ... นะครับ / แต่ ... ทว่า / แต่... จริงๆ นะ / ... ก็จริง แต่ก็ ...
- ใช้คำบอกการถาม คำบอกมาลา หรือคำว่า แล้ว ได้แก่ ... แล้วสินะ / แล้วมา ... ทำไม / ... นะ / ... (อย่างไร)ดีละ / (ถ้าเกิดว่า) ... ละ / นี่แน่ / ... นี่นะหรือ / นี่ (ไม่ใช่) ... แล้ว
- ใช้คำเสริมความคำวิเศษณ์ เน้นความเข้มข้นของสิ่งนั้น อาจมีคำอุทานเสริม เช่น ...จิงเลย / ...จริงๆ ด้วยค่ะ / ... จริงเชียว / นี่ ... มากเลย / ... เลย / แหม ... จิงเลย
- อื่นๆ เช่น เอาละ ... / ... ลักหน่อยว่า ...

^๑ เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

- o แสดงว่าในคำกล่าวนั้น ไม่มีคำหรือวลีที่นำมาแปลคำ *Abtönungspartikel* ในภาษาเยอรมันตรงตัว
- ขีดเส้นใต้คำ คำที่ขีดเส้นใต้ คือ คำแปลที่ใช้แปล *Abtönungspartikel* ในภาษาเยอรมัน
- o✓ แสดงว่า ถึงแม้จะไม่มีคำแปลในภาษาไทย แต่ก็ได้อรรถรสแล้ว
- ✗ แสดงว่าแปลผิดเนื้อความของ *Abtönungspartikel* หรือผิดเจตนาอารมณ์ของผู้พูดที่ต้องการแสดงด้วยคำ *Abtönungspartikel* นั้น
- 👂 เป็นการเสนอแนะแนวทางปรับปรุงแก้ไขการแปล
- ✓ แสดงว่ามีการเรียบเรียงถอดความให้ได้อรรถรสตรงตามต้นฉบับโดยรวม

2. aber 2 ใช้แสดงความประหลาดใจหรือการผิดความคาดหมายของผู้พูด แตกต่างจาก aber 1 คือ มักจะวางอยู่ตำแหน่งแรกของประโยค อาจมีเครื่องหมายจุลภาคคั่นเนื้อความที่ตามมา ลักษณะพิเศษคือ แสดงว่าผู้พูดประเมินสถานการณ์ไปในทางลบ ต้องการว่ากล่าว เตือนหรือตำหนิ มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยดังนี้

- ใช้คำสันธานหรือคำเชื่อม ได้แก่ แต่...นะสิครับ / แต่... / ก็...เล่า / จั้น...
- ใช้คำอุทาน คำบอกมาลา คำบอกการถาม และอื่นๆ เช่น (คำเรียกบุคคล) อะ / (ไม่) ... หรือ / แล้ว ... ดีละ

ในการแปลนั้น มีการใช้คำชนิดต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นได้มากกว่าหนึ่งชนิด โดยใช้ควบคู่กันไปสรุปโดยรวมแล้วผู้แปลสามารถถ่ายทอดความคำว่า aber ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel ได้หลายหลากมาก และได้อรรรถล

2. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า allerdings

คำว่า allerdings ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้นใช้แสดงท่าทีของผู้พูดว่าต้องการแย้งเนื้อความก่อนหน้านี แต่เป็นการแย้งอย่างแนบเนียนหรือสุภาพ จึงมีผลทำให้ข้อแย้งนั้นฟังดูไม่เด็ดขาดนัก ในภาษาไทยมีการถอดความโดยใช้คำต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ

- แต่ / แต่อย่างไรก็ดี / แต่...ก็ / แต่ถ้าหาก / แต่...นี่สิ / แต่ว่า / ถึงแม้ว่า...แต่ / แม้แต่...ก็ยัง / เอ้อ / ปรากฏว่า / ข้อสำคัญ
- ก็ / ก็ไม่...แต่อย่างใด / แล้วก็ / ก็ยัง / ซึ่งก็ไม่ / อย่างไรก็ตาม

โดยสรุปแล้ว คำ allerdings ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น มีการถอดความในภาษาไทยคือ

1. ใช้คำสันธานแสดงการแย้งได้หลายหลากซึ่งเป็นวิธีที่ใช้มากที่สุดในการแปลคำว่า allerdings เช่น แต่ แต่ว่า แต่ถ้าหาก อย่างไรก็ตาม
2. ใช้คำอื่นๆ เช่น คำอุทาน เอ้อ เป็นการแสดงอาการชะงัก ขอบคิดก่อนหรือการลังเลใจ และมีการใช้คำหรือวลี เช่น ปรากฏว่า ข้อสำคัญ

หมายเหตุ คำว่า allerdings ปรากฏในเรื่อง Parfum ของ Patrick Süskind มากเป็นพิเศษเมื่อเทียบกับวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ ที่ทำการสำรวจ

3. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า also

คำว่า also ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel ในภาษาเยอรมันทำหน้าที่เชื่อมโยงเนื้อความที่ได้กล่าวมาแล้วก่อนหน้านี เป็นการกล่าวสรุป โดยมักจะยืนยันหรือเห็นพ้องกับคำกล่าวก่อนหน้านี มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยดังนี้คือ

1. ใช้คำบอกมาลาเพื่อสรุปหรือยืนยันเนื้อความก่อนหน้านี้ได้แก่ ละนะ / นา / สิ / แล้วละ / นะเอง / ละสิ ใช่ไหม

ข้อเสนอแนะ คำบอกมาลาที่ใช้ในความหมายนี้ได้เช่นกันได้แก่ ละสิ

2. ใช้คำสันธานหรือคำเชื่อมเพื่อแสดงการสรุปหรือยืนยันเนื้อความก่อนหน้า ที่จริงแล้วเป็นการสรุปเหตุและผลที่ตามมา หรือความเป็นเหตุเป็นผลของเรื่องนั้น การแปลโดยวิธีนี้นิยมใช้กันมากที่สุด ได้แก่

จึง / ด้วยเหตุนี้...จึง / จากเหตุผลดังกล่าว...จึง / ดังนั้น...จึง / ก็ / ถ้าอย่างนั้น /

ถ้าอย่างนั้น...ก็ / ถ้าเช่นนั้น / เพราะฉะนั้น / ฉะนั้น / ฉะนั้น...นะ / ฉะนั้น...ก็...ละ / ก็

เพราะ...ไหม้ย

3. ใช้คำอุทาน ได้แก่คำว่า เอ้า

4. ใช้วลีอื่นๆ เพื่อสรุปความ ได้แก่

เป็นอันว่า / คือ / นั่นก็คือ / จริงๆ ก็ไม่...สักหน่อย / นั่นนะหรือ

หมายความว่า / มันก็หมายความว่า / ก็เมื่อเป็นดังนี้ / เอาละ / ตกลง
คราวนี้พอจะอธิบายได้แล้วว่าทำไม...

5. นอกจากนี้ยังถ่ายทอดความโดยวิธีเรียบเรียงให้ได้วรรคตามต้นฉบับ เช่น

Seit vier Tagen ist er also verschwunden? (CN/KR/135)

✓ โหนว่าหายไปตั้งสี่วันแล้วใจ (ออ/ตป/179)

ในการแปลนั้น ผู้แปลอาจแปลโดยใช้หลายวิธีในคราวเดียวกัน หรืออาจมีคำที่ใช้สรุปรวมอยู่ด้วยแล้ว ในเนื้อความก่อนหน้า ผู้แปลจำนวนมากจะละการแปลคำว่า also เพราะอาจจะมองข้ามความสำคัญของคำนี้ได้ การที่ในภาษาเยอรมันมีการเสริมคำว่า also ก็เพื่อชี้ว่าผู้พูดต้องการสรุปเนื้อความ ในการแปล ผู้แปลจึงควรมีคำแสดงความประสงค์ของผู้พูดในการสรุปความให้เห็นเด่นชัดเป็นพิเศษจึงจะได้วรรคตามที่ปรากฏในต้นฉบับภาษาเยอรมัน

4. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า bloß

คำว่า bloß ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้นใช้ในหลายความหมาย ที่พบในข้อมูลที่สำรวจมากกว่า 80% จะเป็น bloß ที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ในความหมายว่า เพียง เท่านั้น ผู้แปลส่วนใหญ่มักจะมองข้ามความสำคัญของคำว่า bloß ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel และไม่แปล ในข้อมูลที่สำรวจมีการถอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำต่อไปนี้คือ

1. bloß 1 ใช้ในการเตือนภัย หรือขู่ ไม่พบในข้อมูลที่สำรวจ แต่โดยทั่วไปอาจแปลโดยใช้คำต่อไปนี้ได้ คือ ถ้าเป็นเนื้อความขู่ เตือน หรือห้าม ใช้คำบอกมาลาคือ ออย่า...สิ / ออย่า...นะ / ออย่า...ละ

2. bloß 2 ผู้พูดถามเพราะต้องการคำตอบด่วน เป็นการเน้นสิ่งที่ต้องการถาม ใช้คำบอกการถามต่างๆ เช่น ทำไม ตามด้วยคำบอกมาลา เช่น “นะ” “กันนะ”

3. **bloß 3** เป็นการอุทานแสดงความประหลาดใจของผู้พูด อาจเป็นการชื่นชมหรือทึ่งในสิ่งที่พบเห็น หรือต้องการตำหนิ หรืออื่นๆ ได้ ในการถอดความอาจเติมคำอุทานแสดงอาการประหลาดใจ ใช้คำบอกการถามและใช้คำบอกมาลาว่า “สิ” “นะ” หรืออื่นๆ

4. **bloß 4** เป็นประโยคแสดงความปรารถนาแรงกล้าของผู้พูดที่ต้องการให้สิ่งนั้นเกิดขึ้นโดยเร็ว ในภาษาเยอรมันจะอยู่ในรูปประโยคเงื่อนไขมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ต่อท้าย ในภาษาไทยถอดความโดยใช้ “ถ้า...ก็ดีสิ” หรืออื่นๆ ที่แสดงความปรารถนา

ในข้อมูลที่สำรวจนั้น เนื่องจากมีเนื้อความที่มี **bloß** จำนวนน้อยมากที่ใช้ **bloß** เป็น *Abtönungspartikel* จึงไม่พบ **bloß 1** ที่ใช้ในการเตือนหรือขู่ ส่วน **bloß 2** ที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* ในความหมายที่ 2, 3 และ 4 ก็ไม่มีการถอดความหรือถอดความผิด ข้อสังเกตคือ **bloß 4** ที่ใช้ในการแสดงความปรารถนา ในภาษาเยอรมันอยู่ในรูปประโยคเงื่อนไขขึ้นต้นด้วย *wenn* นั้น ไม่ได้เป็นประโยคเงื่อนไขที่จะแปลว่า “ถ้า...” เท่านั้น แต่ผู้แปลควรจะต้องเติมเนื้อความในภาษาไทยที่แสดงความปรารถนาของผู้พูดด้วย

5. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า **denn**

คำว่า **denn** ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* นั้น มีหน้าที่ในการแสดงท่าทีของผู้พูดหลายประการและมีการถอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำต่างๆ ดังนี้คือ

1. **denn 1** ใช้แสดงท่าทีของผู้พูดว่ามีอาการแคลงใจ สงสัย ประหลาดใจหรือฉงนในเรื่องนั้น ประโยคที่มีคำว่า **denn** จะสุภาพกว่าประโยคที่ไม่มี **denn** มีการถอดความในภาษาไทยโดยใช้คำต่อไปนี้คือ

- ใช้คำบอกการถามคู่กับคำบอกมาลา ได้แก่ เลยหรือ / ดอกหรือ / เชียวหรือ / หรือนี้
- ใช้คำบอกมาลาคู่กับคำบอกสถานภาพ ได้แก่ ละคะ / ละครับ / (หรือ)คะ
- ใช้คำอุทาน เช่น ตายแล้ว! / เอ๊ะ! / อ้าว!
- ใช้วลีอื่นๆ เช่น ได้อย่างไรกัน / ฉันบอกหน้อยว่า... / ด้วยใช่ไหม

ข้อเสนอนี้ คำต่อไปนี้ใช้ในการถอดความ **denn 1** ได้เช่นกัน คือ

ละหรือ / หรือใจคะ / หรือนี้ / ไง / ยังไง / ล่า / เล่า

2. **denn 2** ผู้พูดต้องการแสดงการตำหนิหรือไม่พอใจ คำถามที่ตั้งนั้นไม่ต้องการคำตอบแต่อย่างใด มีการถอดความเป็นภาษาไทย ดังนี้คือ

- ใช้คำบอกมาลา ได้แก่ ...นะ
- ใช้คำบอกการถามคู่กับคำบอกมาลา ได้แก่ หรือนี้ / ไง / หรือใจ
- ใช้คำอุทาน เช่น แหม!
- ใช้วลีอื่นๆ เช่น หรือว่า / ...เสียทีเลยหรือ / หน้อยไม่ได้หรือยังใจ

² ข้อสังเกต จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ผู้แปลมักจะไม่ใส่เครื่องหมายอัศเจรีย์ต่อท้ายคำอุทาน ซึ่งตามหลักไวยากรณ์ภาษานั้นจำเป็นต้องใส่

3. denn 3 ผู้พูดต้องการถามและคาดหวังว่าผู้ฟังรู้คำตอบ เป็นการถามอย่างเป็นกันเอง
- ใช้คำบอกมาลาหรือคำบอกสถานภาพ คือ ละ (ดี)ละ / ด้วยเล่า / ละเจ้าคะ / นะ / นะ / น้ำ / กัน / กันนี่ / กันจ๊ะ / กันละ / ...แล้วละ / (อะไร) คะ/ละ/ครับ /ขอรับ
  - ใช้คำอุทาน เช่น อ้าว / เอ๊ะ
  - ใช้วลีอื่นๆ เช่น ละก็ / ...ด้วย / (ทำไม)ต้อง ...ด้วย / ...เอ๋ย / ...เสียที่ไหน / ไหน
- ข้อเสนอแนะ อาจใช้ นี่ / เนี่ย ได้
- ผู้แปลอาจใช้หลายวิธีในการถอดความให้ได้ denn 3 เช่น ในการแสดงความประหลาดใจ จะใช้คำอุทานเสริมด้วย เช่น

Ja, wieso denn? (CN/KR/110)

อ้าว ทำไมละ (denn 3) (เสริมด้วยคำอุทาน) (อห/ตป/148)

Wo ist denn der Konrad? (CN/KR/115)

ไหน คอนราดอยู่ที่ไหน (ใช้คำซ้ำ) (denn 3) (อห/ตป/153)

4. denn 4 ใช้แสดงท่าทีที่ผู้พูดประเมินสถานการณ์ในทางลบ นำเสียงต่ำนี้ เป็นคำถามที่ผู้พูดต้องการคำชี้แจง (เป็นจุดที่ต่างจาก denn 2)

- ใช้คำบอกมาลา ได้แก่ นะ / นะ / ละ / ละจ๊ะ
  - ใช้วลีต่อไปนี้เป็นกัน / กันครับ / เลยนีครับ / ยังไง / ไอ้ที่ว่า...นะ / มิว...อยู่เสียที่ไหน
  - ใช้คำอุทาน ได้แก่ แหม ! / เอ๊ะ ! / อวดดีมาก
- ข้อเสนอแนะ อาจใช้คำอุทาน เช่น หือ ! / หา !

5. denn 5 ผู้พูดถามย้ำหรือทวนคำถามเพื่อให้ได้คำตอบ เนื่องจากยังไม่ได้คำตอบที่น่าพอใจ อ้างถึงสิ่งที่กล่าวมาก่อนหน้านี้ การใช้ denn ในลักษณะนี้ ถ้าเนื้อความใดมีการถามเนื้อความมากกว่าหนึ่งครั้งในตัวเองและมีการถามซ้ำอีก (denn 3, denn 4, denn 6) ก็อาจเข้าข่าย denn ในข้อนี้ได้ ส่วนคำในภาษาไทยมักจะใช้คำบอกมาลาว่า 'ละ' ตามหลังคำถาม

6. denn 6 ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังเห็นด้วยกับตน เป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ การถอดความในภาษาไทยใช้คำต่อไปนี้คือ (ใคร) เสียอีกละ / (ใคร)กัน

7. denn 7 ผู้พูดคาดหวังให้ผู้ฟังเห็นด้วยกับตน อยู่ในรูปประโยคอุทานแสดงความประหลาดใจในสิ่งนั้น

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในการแปลคำว่า denn

1. ความหมายของ denn ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel ที่พบบ่อยมากในข้อมูลที่สำรวจได้แก่ denn 1, denn 3 และ denn 4 ส่วน denn 2, denn 5, denn 6, denn 7 พบน้อย
2. มีผู้แปลจำนวนมากที่ไม่แปลคำว่า denn ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel อาจเป็นเพราะเข้าใจว่า อยู่ในประโยคคำถามอยู่แล้ว ไม่ต้องเติมหรือเสริมคำอื่นก็ได้ การเพิ่มคำว่า denn ในประโยค

เป็นการแสดงท่าทีหรือความคิดเห็นของผู้พูดให้เด่นชัดขึ้น ดังนั้น การแปลประโยคที่มี denn เป็นภาษาไทยจึงควรต้องเน้นลักษณะเด่นของ denn ให้มากขึ้นเช่นเดียวกับในภาษาเยอรมัน

3. ผู้แปลจะต้องไม่ลืมความคิดพื้นฐานในการใช้ denn ในภาษาเยอรมันคือ คำว่า denn ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้นอาจจะได้ในประโยคก็จริง แต่ประโยคที่มี denn จะฟังดูสุภาพมากกว่า ไม่มี และฟังดูว่าผู้พูดอยากจะขอร้องผู้ฟังเป็นพิเศษให้ตอบคำถามนั้น (Helbig, 1990: 106) ดังนั้น การแปลคำนี้ในภาษาไทย ผู้แปลอาจเสริมคำแสดงสถานภาพที่ย้ำความสุภาพก็ได้ เช่น ครับ ค่ะ
4. เนื้อความที่แสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ของผู้พูดนั้น นอกจากจะแปลด้วยการใช้คำออกมาลา เพื่อเสริมความไม่ให้ฟังดูห้วนหรือเพื่อให้ทราบท่าทีของผู้พูดแล้ว เราอาจเสริมให้มีการแสดงอารมณ์ให้เด่นชัดโดยการใช้คำอุทานแสดงความไม่พอใจ ตกใจ หรือประหลาดใจ ซึ่งมีมากมายในภาษาไทย
5. ผู้แปลที่แปลโดยเปลี่ยนแปลงรูปประโยคในภาษาไทย เช่น แทนที่จะตั้งคำถามเหมือนในต้นฉบับภาษาเยอรมัน อาจแปลโดยการตีความและแปลโดยใช้คำตอบปฏิเสธ วิธีนี้อาจทำให้ได้ อรรถรสแตกต่างกันเล็กน้อยในด้านลีลาภาษา การแปลโดยการตอบปฏิเสธเป็นการให้คำตอบที่เด่นชัด แต่การแปลโดยการขออนุญาตเป็นการเล่นภาษาของผู้พูดซึ่งตรงกับน้ำเสียงของต้นฉบับในภาษาเยอรมัน เช่น

Was weiß denn ich!

✓ ไม่รู้ซี (แปลโดยการตอบปฏิเสธ denn 6 เป็นคำถามที่ไม่ต้องการคำตอบ คาดหวังให้ผู้ฟังเห็นด้วย) ควรเปลี่ยนเป็น “ฉันจะไปรู้หรือ”)
6. ในกรณีที่มีการถ่ายความคำ Abtönungspartikel ในคำอื่นแล้ว อาจไม่ต้องแสดงท่าทีของผู้พูดซ้ำอีก
7. นอกจากนี้ผู้แปลอาจแปลโดยใช้หลายวิธีผสมกัน เป็นการเสริมความให้แจ่มชัดมากขึ้น เช่น ใช้ทั้งคำบอกมาลา คำบอกสถานภาพ คำอุทาน เป็นต้น

Ja, wohin wollen sie denn?

อ้าว จะไปไหนกันคะ (denn 3) (ใช้ทั้งคำอุทาน คำบอกมาลา คำแสดงความรู้สึก)

6. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า doch

คำว่า doch ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น มีหน้าที่ในการแสดงท่าทีของผู้พูดหลายประการและมีการถ่ายทอดเป็นภาษาไทยโดยใช้คำต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. doch 1 ผู้พูดต้องการเตือนให้ผู้ฟังระลึกถึงสิ่งที่เคยตกลงกันไว้หรือสิ่งที่เป็นความรู้หรือประสบการณ์ร่วมกัน และต้องการเรียกร้องให้ผู้ฟังเห็นด้วยกับทัศนคติของตน คำที่ใช้ได้แก่

- คำบอกมาลา หรืออาจจะรวมกับคำบอกสถานภาพ (หรือความสุภาพ) เช่น นะ / นีนะ / นีน้า / นี๋ครับ / หรอก
- คำบอกการถาม เช่น ไม่ใช่หรือ / ใช่ไหมละ / ใจละ
- คำกริยาช่วย เช่น อยู่แล้ว (ที่จริงควรใช้ว่า อยู่แล้วนี่นา หรืออยู่แล้วไม่ใช่หรือ)
- คำสันธาน เช่น ก็...นะ / ก็ตามที่
- ข้อเสนอแนะ อาจใช้ “เลยนะ เธอว่าไหม”

2. doch 2 ผู้พูดต้องการตอบโต้คำสั่งที่แฝงการตำหนิของอีกฝ่ายหนึ่ง จึงได้โต้แย้งและชี้แจงเหตุผล ใช้คำบอกมาลาและคำต่างๆ ต่อไปนี้คือ หรอก / ก็...นะ / ไม่อย่างนั้น...หรือ

3. doch 3 ผู้พูดต้องการตำหนิ แนะนำหรือเชิญชวน ใช้คำต่อไปนี้คือ
- คำบอกมาลา ได้แก่ เสียทีเถอะ / เอะ / หน่อยซี / เอะนะ / เอะนะ / เกิด / ซี / ซี / ซี / ลีครับ / ลี / เลย / หน่อย / หน่อยซี / หละคะ / หรอก
  - คำอุทานหรือสันธาน หรืออาจมีคำบอกมาลาต่อท้าย เช่น ก็...ลี / เอ้า ... ลี
  - คำอื่นๆ เช่น ด้วย (รอฉันด้วย) / กรุณา...ครับ

4. doch 4 ผู้พูดถามเพื่อทบทวนความจำของตน ไม่ปรากฏในข้อมูลที่สำรวจ

5. doch 5 ผู้พูดถามให้แน่ใจอีกครั้ง ใช้คำต่อไปนี้คือ
- คำบอกการถาม ได้แก่ ได้อย่างไร / ใช่ไหม / ใช่ไหมคะ / ใช่ไหมละ / แน่ๆ ใช่ไหมคะ / ใช่มั๊ย / ใช่มั๊ยคะ / ไม่ใช่หรือ / ไม่ใช่หรือ / หรือเปล่า / หรือนี้ / หรือว่าไม่จริง
  - คำบอกมาลา ได้แก่ ละ / นะ / หรอกนะ

6. doch 6 ผู้พูดแสดงความประหลาดใจ ผิดความคาดหมาย แสดงความโกรธ ใช้คำต่อไปนี้คือ
- คำบอกมาลา ได้แก่ นะ / ลี / ซี / ละ / ละครับ / (ไม่ได้)หรอก / เลยนี่ / นี / นีน้า
  - คำอุทาน คำวิเศษณ์ ได้แก่ ไร้ / เท่านั้นนะ / ! / ต่างหาก / ก็แสนจะ... / ก็...นี่คะ / ออกจะ / จริงๆ ด้วย / จริงๆ หละ / เสียจริง
  - คำบอกการถาม พร้อมด้วยคำบอกมาลา ได้แก่ อะไรนะ / จริงๆ นะคะ / ไม่ใช่หรือ / ได้ยังไง
  - ข้อเสนอแนะ ควรใช้คำบอกมาลาต่อไปนี้สำหรับ doch 6 คือ ลินะ / นีน้า / นะเนี่ย / นะนี่ / เลยน้า / หือ / เขียวนะ

7. doch 7 ผู้พูดแสดงความปรารถนาของตน มักถอดความโดยใช้คำ ก็คงจะดีหรอก / เลย

ข้อสังเกตในการแปล doch

1. ผู้แปลมักจะไม่ให้ความสนใจแปลคำว่า doch ทำให้เนื้อความที่แปลไม่ได้ตรงตรงตามความ ในต้นฉบับที่ต้องการย้ำทำที่ของผู้พูด บ่อยครั้งที่จะมุ่งแปลให้ตรงตามเนื้อความในคำกล่าว

เท่านั้น ไม่ได้เน้นย้ำสิ่งที่เป็นท่าทีหรืออารมณ์ของผู้พูดที่ต้องการสื่อออกมาในบริบทหรือสถานการณ์นั้น ทำให้เนื้อความที่แปลฟังดูราบเรียบและบางครั้งอาจทำให้ไม่ตรงกับท่าทีที่ผู้พูดต้องการจะสื่อในเนื้อความนั้นๆ เนื้อความที่มีการละเลยการถอดความคำว่า *doch* มักจะเป็น *doch 1* และ *doch 6* อีกทั้ง *doch 2* ที่อาจมีการถ่ายทอดความที่ไม่ตรงกับท่าทีของผู้พูด ผู้วิจัยแนะนำให้ผู้แปลโดยทั่วไปใช้คำบอกมาลาในภาษาไทยให้เป็นประโยชน์และอาจจะสื่อด้วยคำอุทานในภาษาไทยให้ตรงกับท่าทีและอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูดได้ซึ่งในภาษาไทยมีมาก หรืออาจจะใช้วิธีหลายวิธีควบคู่กันไปดังที่ผู้แปลหลายท่านกระทำอยู่ และในต้นฉบับภาษาเยอรมันก็มักจะมีการใช้คำ *Abtönungspartikel* มากกว่าหนึ่งซึ่งจะเสริมความหมายตนเองในประโยค

2. ในบางเนื้อความ ผู้แปลนิยมใช้คำว่า “ก็” แปลในเนื้อความที่มีคำว่า *doch* ซึ่งตามหลักแล้วใช้คำว่า “ก็” ให้เชื่อมเนื้อความในประโยคเดียวกันให้ลลลลลลขึ้น (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2541: 106)
3. ที่น่าสังเกตคือมีการใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ท้ายประโยคที่แสดงความประหลาดใจหรือการผิดความคาดหมายของผู้พูด คาดว่าเป็นอิทธิพลของภาษาเยอรมันในการแปลเป็นภาษาไทย เช่น
 Dann musst du *doch* zugeben, dass du mich betrogen hast!
 ถ้าอย่างนั้นแกก็ต้องยอมรับว่าแกโกงฉัน ! (*doch 6* หน้าที่คือ ผู้พูดประหลาดใจ ผิดความคาดหมายหรือเคือง ผู้แปลใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ ควรเติมคำที่แสดงท่าทีของผู้พูดให้เด่นชัดเช่นใช้คำบอกมาลา “นะซี” หรือ “สินะ”)

7. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า *eben*

คำว่า *eben* ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* นั้น มีหน้าที่ในการแสดงท่าทีของผู้พูดหลายประการและมีการถอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. *eben 1* ผู้พูดต้องการแสดงว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ไม่ต้องมาถกเถียงกันอีกต่อไป อาจเป็นเพราะเป็นสิ่งที่ยอมรับกันทั่วไปหรือเป็นที่รู้จักกันแล้ว ผู้พูดจำยอมรับสภาพ ในภาษาไทยใช้คำต่อไปนี้คือ
  - ใช้คำบอกมาลาและนิยมสรรพนาม ได้แก่ นั่นละ / นั่นแหละ / แลละ / นี่
  - ใช้คำสันธานแสดงผลที่เกิดขึ้น หรือบางครั้งแสดงสาเหตุ ได้แก่ ถ้าอย่างนั้น...ก็ / ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่า / จึง / ก็เพราะบางครั้ง
  - ใช้วลีอื่น ๆ ที่แสดงการยอมรับสภาพหรือเป็นที่รู้จักกันทั่วไป ได้แก่ ก็เดี๋ยวนี้นั้นเป็นอย่างนี้ทั้งนั้นนี่ / เหมือนคนอื่นเขา / แต่น่าเสียดายที่... / ถึงยังงี้ก็ยัง / อย่างทุกวันนี้ / เหมือนที่คิด / ตามปกติวิสัย / ล้วน...เสียแล้ว

ข้อเสนอแนะ อาจใช้คำอื่น ๆ ได้ เช่น แบบนี้แหละ / นะซี จะทำอย่างไร / ย่อม

2. eben 2 ผู้พูดจ่ายอมรับสภาพและชี้แนะทางออกสุดท้ายที่เป็นไปได้ ในภาษาไทยใช้คำต่อไปนี้คือ
- ใช้คำบอกมาลาและคำบอกสถานภาพ ได้แก่ นะสิครับ / หน่อยนะ
  - ใช้คำสันธาน ได้แก่ ถ้าอย่างนั้น / ถ้าอย่างนั้น...ก็ / เพราะฉะนั้น / เพราะฉะนั้น...ก็ / ก็ / ก็แล้วกัน
- ข้อเสนอแนะ อาจใช้คำอื่นก็ได้ เช่น ถ้าเช่นนั้น...ก็แล้วกัน / ก็ได้

ข้อสังเกตในการแปลคำว่า eben

1. คำว่า eben เป็นคำ Abtönungspartikel ในภาษาเยอรมัน ที่เราจะเลือกคำแปลในภาษาไทยให้ตรงทุกสถานการณ์ได้ยาก
2. ในบางกรณีนั้น อาจไม่ต้องใช้คำใดเลยมาแปลก็ได้หรือตรงตามต้นฉบับ
3. ถ้าผู้แปลไม่ได้ใช้คำใดคำหนึ่งโดยตรงก็จะมีกรเรียบเรียงให้ได้ตรงตรงตามท่าทีของผู้พูดโดยรวม

8. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า eigentlich

คำว่า eigentlich ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น โดยรวมแล้วผู้พูดต้องการถามหรือชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญที่ยังไม่มีใครเห็นมาก่อนหน้านี้ หรือต้องการทราบสาเหตุที่แท้จริงของเรื่องนั้นๆ เนื่องจากยังไม่ได้คำตอบเป็นที่พอใจของผู้พูด มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำ วลี หรือคำบอกมาลา ดังนี้คือ

ที่จริง / ที่จริงแล้ว / อันที่จริง / อันที่จริงแล้ว / อันที่จริง...ก็ / จริงๆ แล้ว / แท้ที่จริงแล้ว / ที่เดียว / ด้วยว่า ...นั่นเอง / จะว่าไปก็... / ถึง / (ทำไม) ถึง / ก็...นะสิคะ / แล้ว...ละ / ... กันแน่ / ...กันนะนี่ / กันเขี้ยว

ในบางกรณีผู้แปลจะใช้วิธีเรียบเรียงเนื้อความให้ได้ตรงตรงตามต้นฉบับ เช่น

“Eigentlich ja”, brummte er... (ME/MO/20)

✓ จะว่าไปก็ใช่ (eigentlich 2) (ชน/มม/23)

ในกรณีที่มีคำในบริบทข้างเคียงที่แสดงเนื้อความเดียวกันอยู่แล้ว จะไม่มีการเติมคำใดๆ และในบางกรณีอาจไม่ต้องแปลคำว่า eigentlich เนื้อความก็ได้หรือตรงตามต้นฉบับ

จากข้อมูลที่สำรวจพบว่าผู้แปลจำนวนมากไม่ถ่ายทอดความคำว่า eigentlich เพราะอาจคิดว่าไม่จำเป็นแต่ที่จริงแล้วการถ่ายทอดความคำๆ นี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการบ่งชี้ว่าอะไรเป็นประเด็นที่ผู้พูดเห็นที่สำคัญ เป็นการเน้นความสำคัญของสิ่งนั้น

ลักษณะพิเศษในการแปลคำว่า eigentlich ในฐานะเป็น Abtönungspartikel คือ คำว่า eigentlich นั้นไม่มีคำบอกมาลาในภาษาไทยเทียบเท่าได้ เพราะเนื้อความไม่ได้แสดงอารมณ์ความรู้สึก แต่เป็นการเน้น

เนื้อหาที่สำคัญในคำกล่าวของผู้พูด ซึ่งเป็นลักษณะที่แปลกไปจากการแปลคำ *Abtönungspartikel* เท่าที่ผ่านมา ดังนั้น การแปลหรือถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยจึงเป็นการเสริมที่เนื้อหาหรือเนื้อความว่า อันที่จริงแท้จริง เป็นต้น ไม่ได้แปลโดยอาศัยคำบอกมาลาในภาษาไทยเหมือนเช่นการแปลคำ *Abtönungspartikel* อื่นเท่าที่กล่าวมาแล้ว

9. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า *einfach* ที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* ในภาษาเยอรมัน

คำว่า *einfach* ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* นั้น โดยรวมแล้วผู้พูดต้องการเสนอแนะการแก้ปัญหาแบบง่าย ๆ หรือแสดงให้เห็นว่าเป็นการแก้ไขปัญหาย่างง่าย ๆ หรืออาจเป็นกรณีที่ผู้พูดอุทานออกมาเพื่อแสดงความประหลาดใจในสิ่งที่พบเห็น มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำต่างๆ ดังนี้คือ

1. *einfach 1* แสดงให้เห็นว่าเป็นการแก้ไขปัญหาย่างง่าย ๆ ลักษณะที่ปรากฏในข้อมูลมากที่สุด

- ใช้วลีต่อไปนี้ คือ ...เสียอย่างนั้น / เสียง่าย ๆ อย่างนั้น / เสียอย่างนั้นแหละ / เพียงแต่ / โดยแค่เพียง / โดยปริยาย / อยู่ดี ๆ / ไปเฉย ๆ / ไปเสียเฉย ๆ / ไปเสียเฉย ๆ อย่างนั้น / เพียง...ไปตามธรรมดา / เท่านั้นเอง / อย่างง่าย ๆ / โดยง่าย / ได้ตั้งใจนึก / ก็...เสีย / ก็แค่... / ก็แค่...เสีย / พุดง่าย ๆ ก็คือ / ทำอย่างไรก็ไม่... / ...เอาเสียเลย

- ใช้คำบอกมาลา ต่อไปนี้คือ เลย / เลยแหละ / หรือ

ข้อเสนอแนะ อาจใช้คำว่า อยู่ ๆ ก็... อย่างไม่มีปี่ไม่มีขลุ่ย (ได้อย่างไร) / ก็...เลยดีไหม

- ใช้วิธีเรียบเรียงเป็นภาษาไทยที่สื่อได้ตรงกันหรือใกล้เคียง

- ในบางกรณี *einfach 1* ไม่ต้องมีการถ่ายทอดคำเป็นภาษาไทยเป็นพิเศษก็ได้ความตามต้นฉบับ

2. *einfach 2* ใช้ในกรณีที่ผู้พูดต้องการเสนอแนะการแก้ปัญหา ไม่พบในข้อมูลที่สำรวจ

3. *einfach 3* ใช้ถ้ามองถึงการแก้ปัญหาอย่างง่าย ๆ พบน้อยในข้อมูลที่สำรวจ แต่ส่วนใหญ่ผู้แปลจะไม่ถ่ายทอดความคำนี้

- ถ้ามีการถ่ายทอดความจะใช้วลีและคำบอกการถาม ดังนี้คือ ไปเฉย ๆ...หรือคะ

- บางครั้งไม่ได้ใช้คำใดเป็นพิเศษ ก็ได้ความตามต้นฉบับ

4. *einfach 4* ใช้ในการแสดงความประหลาดใจ เท่าที่พบในข้อมูลที่สำรวจมีค่อนข้างน้อยมาก เมื่อเทียบกับ *einfach 1* คำในภาษาไทยที่ใช้แปลคำนี้ในข้อมูลที่สำรวจคือ ช่างเป็น...

นอกจากนี้ใช้วิธีเรียบเรียงเป็นภาษาไทยที่แสดงว่าผู้พูดประหลาดใจหรือไม่พอใจ ในบางกรณีไม่ต้องมีคำแปลเป็นพิเศษใด ๆ เลยก็ได้ความตามต้นฉบับแล้ว

ปัญหาในการแปลคำว่า *einfach* ที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* คือ หากคำแปลที่เหมาะสมในภาษาไทยได้ยากมาก และในบางบริบทไม่ต้องมีคำแปลก็ให้อรรถรสตรงตามต้นฉบับในภาษาเยอรมันได้เช่นกัน

ข้อสังเกต คำว่า *einfach* ที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* จะมีลักษณะเหมือนคำ *eigentlich* ที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* กล่าวคือ ไม่สามารถแปลโดยใช้คำออกมาในภาษาไทยเท่านั้น ต้องเสริมด้วยคำอื่นจึงจะถอดความได้ครบถ้วนตามในต้นฉบับภาษาเยอรมัน

10. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า *erst*

คำว่า *erst* ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* นั้น ใช้ในสองกรณี คือ

1. ใช้ในประโยคที่ผู้พูดต้องการอุทานออกมาเพื่อสนับสนุนเนื้อความก่อนหน้านี้ มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำต่อไปนี้คือ ...นั่นแหละ

ข้อเสนอแนะ อาจใช้คำว่า ยิ่งกว่า...เสียอีก

2. ใช้แสดงความปรารถนาของผู้พูดที่ต้องการให้เหตุการณ์ในอนาคตเกิดขึ้นตามความต้องการของตน ไม่พบในข้อมูลที่ทำการศึกษา

ที่น่าสังเกตคือ ในข้อมูลที่ทำศึกษานั้น มีการใช้ *erst* เป็น *Abtönungspartikel* น้อยมาก (ไม่ถึง 5%) และที่พบนั้นมีการใช้ *erst* เป็น *Abtönungspartikel* ในความหมายที่ 1 เท่านั้น ส่วนข้อมูลที่เหลือส่วนใหญ่ใช้ *erst* ที่เป็นคำชนิดอื่น เช่น ใช้เป็นคำวิเศษณ์ในความหมายว่า “เพิ่งจะ” หรือใช้เป็นคำวิเศษณ์บ่งปริมาณ บ่งเวลา หรือบ่ง สถานภาพ

11. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า *etwa*

คำว่า *etwa* ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* นั้น ใช้ใน 3 กรณีคือ

1. ใช้ในประโยคคำถามที่ผู้พูดคาดหวังคำตอบที่ตรงข้ามกับคำถาม ข้อมูลที่ทำการศึกษาจะเป็น คำว่า *etwa* ที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* ที่ใช้ในความหมายนี้ทั้งหมด มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้ คำต่าง ๆ ดังนี้คือ

หรือว่า / หรือไง / อย่างนั้นหรือ

และมีการใช้วิธีอื่นที่แตกต่างไปจากเดิม คือ การใช้คำบอกการถามซ้ำ เช่น หรือว่า...หรืออย่างไร

2. ความหมายของคำว่า *etwa* ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* แต่ไม่ปรากฏ ในข้อมูลที่ทำการศึกษา ได้แก่ *etwa* ที่อยู่ในประโยคคำถามที่ผู้พูดคาดหวังคำตอบปฏิเสธ โดยมีคำว่า *doch* อยู่ด้วย แต่วิธีการถามนั้นใช้รูปประโยคที่แปลกออกไปคือ ใช้ประโยคบอกเล่าปฏิเสธและตามด้วยเครื่องหมาย คำถาม เช่น

Du rauchst doch nicht etwa? (Helbig 1990: 142)

เธอกงจะไม่สูบบุหรี่หรอคะ

เนื่องจากการถามโดยที่ผู้พูดมีความคาดหวังคำตอบไว้ในใจล่วงหน้าอยู่แล้ว รูปแบบการถามในภาษาไทยจึงไม่ได้ออกมาในรูปประโยคคำถามปกติโดยใช้คำบอกการถามว่า “ใช่ไหม” “หรือไม่”

ข้อสังเกต ในข้อมูลที่ทำการศึกษาครั้งนั้น มีเพียงประมาณ 15% ที่ใช้ etwa เป็น Abtönungspartikel นอกนั้นใช้คำว่า etwa เป็นคำวิเศษณ์

12. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า immerhin ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel ในภาษาเยอรมัน

คำว่า immerhin ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น ใช้แสดงท่าทีว่าผู้พูดที่มีความคาดหวังสูงกว่าความเป็นจริงที่เกิดขึ้น แต่ถึงแม้ความคาดหวังจะไม่สมประสงค์ทั้งหมด แต่ก็ยังดีกว่าไม่ได้อะไรเลย กล่าวคือ ถึงแม้จะไม่ได้ทั้งหมดแต่ก็ยังได้บ้างในบางส่วน ไม่ถึงกับผิดหวังทั้งหมด มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำหรือวลีต่อไปนี้คือ

แต่เอาเถอะ / แต่อย่างน้อย / อย่างน้อย / แม้ว่าจะไม่...ก็ตามที่...แต่...
นับว่า / แม้ไม่...ก็ตามที่ แต่ก็...อยู่ / อย่างไรก็ดี

ข้อสังเกต immerhin ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น เมื่อถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยแล้ว เป็นการแสดงท่าทีของผู้พูดที่ไม่ปรากฏในคำขอกมาลาในภาษาไทย การถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยจะต้องใช้คำชนิดอื่นที่ไม่ใช่คำขอกมาลาจึงจะได้รับความตามต้นฉบับภาษาเยอรมัน

13. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า ja

คำว่า ja ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น มีหน้าที่ในการแสดงท่าทีของผู้พูดหลายประการและมีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยดังนี้คือ

1. ja 1 ผู้พูดเห็นว่าเป็นสิ่งที่รู้กันแล้วหรือเห็นเด่นชัดแล้วในสถานการณ์นั้น หรือถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องรู้กันโดยทั่วไป ผู้พูดต้องการย้ำให้เข้าใจตรงกันหรือเตือนให้ผู้ฟังระลึกถึง ผู้พูดคาดหวังว่าผู้ฟังจะสนับสนุนคำกล่าวของตน ในการแปลมีวิธีถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยดังนี้คือ

1.1 จากข้อมูลที่สำรวจ มากกว่าร้อยละ 90 จะใช้คำว่า ก็ ถอดความคำว่า ja ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นอกจากนี้ยังมีการใช้คำว่า ก็ควบคู่กับคำอื่นๆ เพื่อถอดความคำว่า ja ในความหมายที่ 1 นี้ได้แก่

ก็ / ก็คือ / ซึ่งก็คือ / ก็...เสียด้วยซ้ำ / ก็...นะซี / ก็...อย่างนี้แหละ / ก็อย่างที่บอกนั่นแหละครับ / ก็แล้วกัน / ก็ไม่...หรอก / ดำนั้น...ก็...นะสิ / ก็คิดดูซี / ก็...นะซี / ก็...อยู่แล้วนี่ / ถึงอย่างไร...ก็ / ที่จริง...ก็ / ที่จริงก็

1.2 ใช้คำสันธานอื่นๆ เช่น

แม้แต่ว่า / หรือแม้แต่ / แต่เนื่องจาก / ในเมื่อ...จึง / จึง / ในเมื่อ / ทั้งนี้เพราะ

1.3 ใช้คำบอกมาลา ได้แก่

เลย / เลยนะ / เลยสักนิด / นึกเลย / ละคะ / ล่ะ / ละครับ / นี่ / นี่นา / นี่นะใช่ไหม
 ละ / แหม...แล้วละ / นี่... หรือกะ / หรือ / อยู่แล้วนี่นา / ชี / เลย

1.4 ใช้คำชนิดอื่นหรือวลี เช่น

...ดี / ต่างหาก / ที่จริง / ซึ่งที่จริงนั่น / เหลือเกินนะ / ด้วยซ้ำ / แล้วที่ฉันละ... เลย / จริงๆ
 ด้วย / จริงๆ แลละ / จริงๆ ก็ (ไม่)...หรือก / จริงๆ แล้ว...นะ / เอง / แบบนี้ / นี่...อย่าง
 นั่นหรือนี่ / ...เป็นแน่ / เป็นที่รู้กันดอกว่า / เพียงแค่ / เป็นเพียง...เท่านั้นนะ / ยังไม่ถือว่า
 / ที่...เป็นอย่างนี้ / เห็น / ไม่เห็นว่า... / เอาเถอะ / อันที่จริง / เลย / หรือ / แล้วเชียว /
 ก็อย่างที...แหละนะ / เคย...แล้ว / แน่ๆ

1.5 ใช้สำนวนที่เราคุ้นเคยกันดี เช่น อย่างที่เราทราบกันแล้วว่า (wie wir ja schon wissen)

1.6 ใช้วิธีอื่นๆ เช่น การเรียบเรียงเนื้อความในลักษณะอื่นหรือเติมเนื้อความลงไป หรือเปลี่ยน
 โครงสร้างจากเดิมประโยคบอกเล่าเป็นประโยคคำถามในภาษาไทย (แต่ไม่ต้องการคำตอบ)

2. ja 2 ผู้พูดแสดงท่าทีประหลาดใจหรือสนใจในเรื่องนั้นเพราะอาจเพิ่งสังเกตเห็นและคาดหวัง
 ให้ผู้ฟังสนับสนุนคำกล่าวของตน มีลักษณะพิเศษในภาษาเยอรมันคือเป็นประโยคบอกเล่าที่มีเครื่องหมาย
 อัศเจรีย์ต่อท้ายกลายเป็นประโยคอุทาน ซึ่งลักษณะนี้มีอิทธิพลต่อนักแปลบางคน จึงมีการนำมาใช้ คำว่า
 ja ในความหมายที่สองมีการถ่ายทอดเป็นภาษาไทยดังนี้คือ

- 2.1 ใช้คำอุทาน ได้แก่ อ้อ / อู๋...เลย / โอ้! ดูซิ / ให้ตายสิ! / ตายแล้ว / ตายจริง / แหม...จัง
 2.2 ใช้คำบอกมาลา หรือคำบอกการถาม และอาจมีคำชนิดอื่นเสริมมาด้วยบ้าง ได้แก่
 นะ / นะแหละ / นี่นะ / นี่นา / เฮ้ย...นี่นา / ...เองนี่นา / ก็นั่นอย่างไรละ / ก็...ไม่ใช่
 เหรอ / มันเป็นไปได้ยังไงกัน / เชียวละ / เตียว...ก็...หรือก / ละ / กันนี่ / เอาละ... ก็ลอง...สิ
 2.3 ใช้คำหรือวลีอื่นๆ ได้แก่ ...กันชัดๆ อย่างนี้ / ทั้งนั้นนะ

ปัญหาในการแปลคำว่า ja

ข้อมูลที่ปรากฏส่วนใหญ่จะอยู่ในความหมายของ ja 1 และ ja 2 ไม่พบ ja 3 และ ja 4 ใน ข้อมูล
 ที่สำรวจเลย (ja 3 เป็นคำสั่งของผู้พูดให้ผู้ฟังปฏิบัติตามทันที ส่วน ja 4 เป็นคำถามของผู้พูดที่ตามย้ำเพื่อ
 ให้น้ำใจอีกครั้งหนึ่ง ผู้พูดคาดหวังคำตอบในทางบวก)

ผู้แปลส่วนใหญ่มักจะมองข้ามความสำคัญของคำว่า ja โดยเฉพาะ ja 1 โดยมักจะแปลตาม
 เนื้อความในประโยคหรือคำกล่าวนั้นและแปลข้ามความหมายของ ja ไปโดยไม่มีการถ่ายทอดความคำว่า ja ที่จริง
 ja ในประโยคภาษาเยอรมันเป็นการแสดงท่าทีที่เด่นชัดของผู้พูดเป็นอย่างมาก เช่น ja 1 ต้องการแสดงว่า
 เป็นเรื่องที่เห็นเด่นชัด ja 2 แสดงท่าทีประหลาดใจหรือไม่คาดคิดของผู้พูดต่อเหตุการณ์นั้น ในบางครั้งอาจ

หาคำมาถ่ายทอดความได้ยาก นอกจากนี้ถ้าเนื้อความอื่นมีการแสดงความหมายของ ja แล้ว ไม่ต้องหาคำอื่นมาแปล ja อีกรีกก็ได้ และมีบางส่วนของ ja อยู่ในประโยคที่ใช้ ja เป็นสำนวน เช่น

Das ist es ja gerade. (ME/MO/129) ก็มันนะซี (ja 1) (ชน/มม/152)

Das stimmt ja! (ME/MO/157) จริง ๆ ด้วยสิคะ (ja 2) (ชน/มม/186)

หรือแปลโดยใช้สำนวนไทยที่ใช้ทั่วไป เช่น

Dagegen ist ja nichts zu sagen. (CN/KR/61)

✓ เอาเถอะ ยอมรับได้ ไม่เป็นไร (ja 1) (ออ/ตป/79)

Leiser, bitte, leiser, die Leute schauen ja schon. (CN/KR/74)

เบา ๆ หน่อย กรุณาเถิด เบา ๆ หน่อย ดูซิ ใคร ๆ มองกันใหญ่แล้ว (ja 1) (ออ/ตป/98)

ผู้แปลหลายคนได้พยายามสรรหาคำไทยมาแสดงหรือถ่ายทอดความคำนี้ได้หลายหลาก ในส่วนที่ ja แสดงความประหลาดใจก็มีการนำคำอุทานหรือคำอื่นมาเสริมเนื้อความแสดงความประหลาดใจด้วยในเวลาเดียวกัน

14. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า mal ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel ในภาษาเยอรมัน

คำว่า mal ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น ทั้ง mal 1 และ mal 2 ใช้ในการขอร้องหรือบอกอย่างสุภาพให้ผู้ฟังกระทำตามที่ผู้พูดต้องการ ไม่ได้บังคับ ในภาษาเยอรมันประโยคขอร้องเช่นนี้อาจอยู่ในรูปประโยคคำสั่ง เช่นในกรณีของ mal 1 หรืออยู่ในรูปประโยคคำถาม เช่นในกรณีของ mal 2 ก็ได้ มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. โดยทั่วไปจะขอร้องโดยใช้คำบอกมาลา และอาจมีคำแสดงความสุภาพต่อท้าย เช่น นะ / นำ / เสียบ้างเถอะนะ / ...เดียว / ...เดี๋ยวนะ / ซิ / ซิคะ / ดูซิ / ...ดู / ลอง...ดู / สิ / หน่อยสิ / ก็...สิ / ...ก่อน / ...สักหน่อย

2. ใช้คำอุทานหรือคำบอกการถาม แต่ในที่นี้ทำหน้าที่คล้ายอุทานให้ผู้ฟังสนใจคำพูดของตนได้แก่ ไหน...ซิ / เออ ไหนลอง...ไปซิ

3. ผู้แปลใช้วิธีไม่แปลตรงตัวในภาษาเยอรมัน แต่ใช้สำนวนในภาษาไทยที่นิยมใช้ในบริบทนั้น

หมายเหตุ คำว่า mal หรือ einmal ที่ใช้ควบคู่กับคำว่า Verdammt ได้กลายเป็นคำสบถไป ไม่ได้มีความหมายในการขอร้องให้ผู้ฟังกระทำตามประสงค์ของผู้พูด ในภาษาไทยจึงแปลในรูปของคำอุทานที่ใช้ด่าหรือสบถ

เนื่องจากคำว่า mal ใช้ในการขอร้องอย่างสุภาพและไม่ใช้สั่งหรือบังคับให้ผู้ฟังกระทำตามความต้องการของผู้พูด ผู้แปลจึงต้องระงับการแสดงออกซึ่งท่าทีของผู้พูดในประเด็นนี้และไม่แปลให้เป็นคำสั่งอย่างเด็ดขาด เพราะจะฟังดูห้วนหรือกระด้างไม่ใช่อารมณ์ขอร้อง

ในการแปลคำว่า mal หรือ einmal ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น ส่วนใหญ่ผู้แปลจะตีความได้ถูกต้องว่าเป็นการขอร้องหรือบอกอย่างสุภาพให้ผู้ฟังกระทำตามความปรารถนาของผู้พูด และจะใช้คำที่แสดงการขอร้องในภาษาไทย เช่น ใช้คำบอกมาลาและคำแสดงความสุภาพ

15. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า nun einmal ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel ในภาษาเยอรมัน

คำว่า nun einmal ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น อาจใช้รูปแบบสั้นเป็น nun mal ก็ได้ ใช้ในกรณีที่ผู้พูดต้องการแสดงความคิดเห็นว่าสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้นเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้อีกแล้ว ผู้ฟังไม่จำเป็นต้องหาเหตุผลมาได้แย้งอีกต่อไป มักจะมีผลเป็นการตัดบทการสนทนา มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้วลีต่อไปนี้คือ

ตามธรรมเนียมของเรา ... จะต้อง...เสมอ / เมื่อมาถึงขั้นนี้ก็... / ...ก็เป็นอย่างนี้ทั้งนั้น

ข้อเสนอแนะ อาจแปล nun einmal เป็น โหนฯ ก็...แล้ว / อยู่แล้วแหละ / แบบนี้แหละ / ในเมื่อเป็นแบบนี้แล้ว ...

ข้อควรระวังในการแปล

คำว่า nun einmal นั้นผู้พูดอาจพูดสั้น ๆ เพียง einmal ก็ได้ เช่น

Das Spiel ist (nun) einmal verloren. (Helbig, 1990: 135)

ก็แข่งแพ้แล้วนี่นา (ในที่นี้ einmal = nun einmal)

ด้วยเหตุนี้อาจทำให้ไปเข้าใจความหมายของคำว่า einmal ที่ใช้เป็นคำบ่งจำนวนในความหมายว่าหนึ่งครั้ง ได้ถ้าผู้แปลตีความหน้าที่ของคำๆ นี้ในประโยคผิด

16. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า nur

คำว่า nur ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น ใช้แสดงท่าทีของผู้พูดที่แตกต่างกันได้หลายลักษณะ และมีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยดังนี้คือ

1. nur 1 ใช้แสดงท่าทีของผู้พูดที่ต้องการขู่หรือเตือนให้ผู้ฟังปฏิบัติตามคำสั่งของตนโดยเร็ว มิฉะนั้นอาจเกิดผลเสียต่อผู้ฟังได้ มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำบอกมาลาและคำบอกการถาม หรือคำกริยานุเคราะห์ เช่น ละ / สิ / ...เข้า / (อย่า)...เชียวนะ / ต้องไม่...อย่างนี้

2. nur 2 เป็นการพูดหรือปลอบโยนให้ผู้ฟังคลายความกังวล ส่วนใหญ่นิยมใช้คำบอกมาลา และอาจมีคำชนิดอื่นเสริมมา เช่น

... เอะ / หน่อยเอะ / เกิด / เอาเอะ...ก็แล้วกัน / ขอให้...เอะ / ไปตามสบายเกิด / ตามสบายก็แล้วกัน / ...ไปเลยตามสบาย (ใช้ความเป็น nur ruhig) / สิครับ / สิ / สิคะ / ลอง...สิว่า / ...เลยนะ / อีกหน่อยนะ / ...นั่นแหละ / กรุณา (อย่า)...อยู่เลยครับ / ก็...แล้วกัน

ข้อเสนอแนะ อาจใช้คำว่า หรอก ก็ได้

3. nur 3 แสดงท่าทีกระวนกระวายใจของผู้พูดที่ต้องการถามให้ได้คำตอบโดยเร็ว ในภาษาไทย ด่ายทอดความหมายโดยการใช้คำบอกการถามเดิมด้วยคำบอกมาลาและอื่นๆ ดังนี้คือ

(อย่างไร) ดี / (อย่างไร) กันดีละ / แล้ว...ละคะ

4. nur 4 เป็นการอุทานเพื่อแสดงความประหลาดใจของผู้พูดในรูปประโยคคำถามแต่ไม่ต้องการคำตอบเพราะมีจุดประสงค์อื่น เช่น ผู้พูดอาจอุทานเพราะต้องการตำหนิหรือแสดงความจงนสงสัย ด่ายความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำบอกการถามและคำบอกมาลา ได้แก่

ทำไมถึง...อย่างนั้น / ดู...เข้าซิ / (ทำ)อะไรนะ / นี่ ...ได้ยังไง! / ...ได้อย่างไรนะ / ...ได้อย่างไร / ใช้สำนวนต่างๆ เช่น เป็นไปได้อย่างไรที่...

5. nur 5 ใช้แสดงความปรารถนาของผู้พูดที่อยากให้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น ใช้คำแสดงความปรารถนาในประโยคภาษาไทยซึ่งมีวิธีแสดงออกได้หลายสำนวน ส่วนใหญ่จะปรากฏในรูปของประโยคเงื่อนไข “ถ้า ...” เช่น

ข้อสังเกตในการแปลคำว่า nur

การแปลคำว่า nur คำต่อคำโดยแปลตามโครงสร้างหรือคำศัพท์ในประโยคภาษาเยอรมัน จะทำไม่ได้ หรืออ่านแล้วไม่เป็นภาษาไทยเพราะไม่เข้าใจว่าหมายความว่าต้องการสื่ออะไรจริงๆ เช่น

Warte nur, bis sich die anderen Gäste empfohlen haben. (OP/KH/99)

× รอก่อนเท่านั้น รอกันพวกแขกอื่นๆ กลับไปกันเสียก่อน (สพ/มน/115)

17. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า ohnehin

คำว่า ohnehin ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้นใช้ในกรณีที่ผู้พูดต้องการสนับสนุนเนื้อความก่อนหน้านี้ การที่ผู้พูดเห็นด้วยนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นเพราะสถานการณ์ในตอนนั้น แต่อาจเนื่องด้วยเหตุผลอื่น มีการถอดความในภาษาไทยดังนี้คือ ใช้คำว่า อยู่แล้ว / ถึงยังไง...ก็...มาแล้ว / ...อยู่แล้ว

นอกจากนี้ยังมีการเรียบเรียงสำนวนแปลให้เข้ากับบริบทและสามารถถ่ายทอดความของ ohnehin ได้ ผู้แปลบางคนมองข้ามคำว่า ohnehin และไม่ได้แปลทำให้ไม่ได้รรถรสตามในต้นฉบับภาษาเยอรมัน และผู้แปลบางคนได้พยายามถ่ายทอดให้ได้ตรงตามอรรถรสในต้นฉบับโดยการเติมเนื้อความลงไป

18. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า ruhig

คำว่า ruhig ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel ใช้แสดงท่าทีของผู้พูดว่า ไม่ขัดข้องถ้าผู้ฟังจะกระทำอะไรบางอย่าง ผู้พูดไม่ถือว่าเป็นการรบกวน แต่กลับยินดีให้ผู้ฟังทำเช่นนั้น มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยในข้อมูลที่สำรวจดังนี้คือ ใช้คำว่า ตามสบายเถอะ / นะ / ก็ได้

ในข้อมูลที่สำรวจจะพบคำว่า *ruhig* ที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* ในจำนวนพอๆ กับที่ไม่ได้ใช้เป็น *Abtönungspartikel*

19. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า *schließlich*

คำว่า *schließlich* ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* นั้น เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้พูด โดยการอธิบายให้เหตุผลจากประสบการณ์ของตนหรือสภาพแวดล้อมในขณะนั้น ผู้พูดต้องการแสดงว่าเราจะละเลยการพิจารณาสภาพแวดล้อมไม่ได้เพราะอาจเป็นคำอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยดังนี้คือ

1. ใช้คำสันธานหรือคำเชื่อมแสดงเหตุผล ได้แก่
เพราะก็คง / ก็เพื่อ / ถึงอย่างไร...ก็ / อีกอย่าง / ถึงยังไง...ก็ / ที่จริง / ที่จริงก็
2. ใช้วลีหรือคำกล่าวเน้นให้เห็นประเด็นสำคัญในเรื่องนั้น ได้แก่
ทั้งนี้และทั้งนั้น / ...ต่างหาก / แต่อย่าลืมนะคะว่า / ใครจะไปรู้ล่ะว่า

ผู้แปลบางคนอาจมองข้ามความสำคัญของคำว่า *schließlich* และไม่ถ่ายทอดเนื้อความของคำๆ นี้ ทำให้ผู้อ่านไม่ทราบท่าทีที่แท้จริงของผู้พูด จึงนับว่าไม่ได้ถ่ายทอดความให้ได้ตรงกับต้นฉบับ

ข้อสังเกต การถ่ายทอดความคำว่า *schließlich* ในภาษาไทยจะมีลักษณะเช่นเดียวกับคำว่า *einfach*, *eigentlich*, *erst* กล่าวคือ ไม่สามารถถ่ายทอดความโดยใช้คำบอกมาลาในภาษาไทย เนื่องจากมีเนื้อความที่แตกต่างจากการแสดงท่าที อารมณ์หรือความคิดเห็นของผู้พูดที่ถ่ายทอดโดยใช้คำบอกมาลาในภาษาไทย แต่ในภาษาเยอรมันมีการแสดงท่าทีโดยใช้ *Abtönungspartikel* ที่กว้างกว่า จึงต้องถ่ายทอดความโดยการเติมเนื้อความในภาษาไทยลงไปนอกเหนือจากการใช้คำบอกมาลาในภาษาไทย

20. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า *schon*

คำว่า *schon* ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* นั้น ใช้ได้หลายกรณีขึ้นอยู่กับว่าจะปรากฏในรูปแบบประโยคใด เป็นประโยคบอกเล่า คำสั่งหรือคำถาม ดังนี้คือ

1. *schon* 1 มีมากที่สุดข้อมูลที่สำรวจ ใช้แสดงการคาดคะเนของผู้พูดในสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แสดงท่าทีของผู้พูดว่าแน่ใจว่าสิ่งนั้นจะเกิดขึ้นตามความคาดคะเนของตน จุดประสงค์เพื่อพูดให้ผู้ฟังคลายความกังวล มีวิธีถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยได้หลายหลากแล้วแต่บริบท ดังนี้คือ

- ใช้คำกริยาช่วยหรือกริยานุเคราะห์ในการแสดงการคาดคะเนหรือคำบอกกาล อาจตามด้วยคำบอกมาลา ได้แก่ คิดว่า / คิดว่า...นะ / คงจะ / คง...ได้ / ก็คง / ก็คง...มั้ง / คง...เอง / คงจะ...ได้หรอก / หรือ / แล้วละ / แล้วจะ...เอง / จะ...เอง / อยู่แล้ว / จะต้อง...ได้ / ต้อง...ได้อยู่แล้ว

- ใช้คำอุทาน ได้แก่ โอ! ได้ซี
- ใช้คำอื่นๆ เช่น เดียว...

ข้อเสนอแนะ อาจเติมว่า ให้สบายใจได้

2. schon 2 แสดงท่าทีของผู้พูดว่าสนับสนุนเรื่องนั้นหรือเห็นด้วยอยู่แล้วในหลักการ แต่ยังมีข้อแย้งในกรณีนั้น เช่น ถึงยากแต่ก็เป็นไปได้ พูดถูกแต่ก็มองข้ามอะไรบางอย่าง เป็นต้น พบน้อยมากในข้อมูลที่สำรวจ ใช้คำในภาษาไทยว่า อยู่แล้ว

3. schon 3 ใช้แสดงท่าทีสงสัยเคลงใจของผู้พูด ใช้ประโยคคำถาม แต่ผู้พูดมีคำตอบในใจอยู่แล้ว ได้แก่ กันละ / ละ / ละก็ / จะ...ละคะ / จะกระไรหนักหนากับ...

4. schon 4 ใช้แสดงท่าทีหรืออารมณ์หมัดความอดทนของผู้พูดเพราะบอกให้ผู้ฟังกระทำบางอย่าง แต่ผู้ฟังผัดผ่อนมาเรื่อยๆ ใช้เพื่อเร่งให้ผู้ฟังกระทำอะไรบางอย่าง ในภาษาไทยจะเติมคำบอกมาลาซึ่งอาจมีคำแสดงความสุภาพตามมาด้วย ใช้คำในภาษาไทยดังนี้คือ นั่นละครับ / หน่อย / เสียที

ข้อแนะนำ อาจใช้คำว่า นะ / ซี้

5. schon 5 เป็น schon ที่ใช้ในประโยคเงื่อนไขซึ่งเป็นเงื่อนไขที่ผู้พูดกำหนดเองแต่ยังไม่เป็นที่ยอมรับหรือยังไม่มีการตกลงกัน ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังยอมรับเนื้อความที่ตนพูด และตีขลุมว่าเนื้อความสรุปของตนเป็นสิ่งที่จริงหรือเป็นที่ยอมรับกันแล้ว แต่ที่จริงเป็นเงื่อนไขที่ผู้พูดตั้งขึ้นมาเองทั้งสิ้น ไม่พบในข้อมูลที่สำรวจ

6. schon 6 แสดงให้เห็นว่าผู้พูดแม้จะเห็นด้วยกับเนื้อความก่อนหน้านี้นี้แต่ก็มีข้อแย้ง ใช้คำบอกมาลา เช่น ...นะ / ซี้

ในข้อมูลที่ทำการสำรวจนั้น มีเพียง 20% เท่านั้นที่ใช้ schon เป็น Abtönungspartikel

ข้อสังเกตในการแปลคำว่า schon

ปัญหาในการแปลคำว่า schon มักจะเกิดจากการตีความรูปประโยคในภาษาเยอรมันและท่าทีของผู้พูดในเนื้อความนั้น ในบางกรณี ผู้แปลจะใช้วิธีที่แบบยลคือ แปลโดยวิธีตอบคำถามตามท่าทีของผู้พูด ซึ่งจัดว่าเป็นการแปลแบบตีความและทำให้ได้ความหมายที่ชัดเจน เช่น

Das andere war ihm gleichgültig. Was waren das auch schon für Bedingungen!
(PS/PF/139)

- ✓ สิ่งอื่นใดนอกไปจากนี้ไม่มีความหมายแก่เขาแล้ว และเงื่อนไขดังกล่าวมานั้นก็ไม่ได้มีความหมายอะไรแก่เขาเลย (schon 3 แปลแบบตีความ) (สม/นท/144)

21. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า sowieso

คำว่า sowieso ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* นั้น ใช้เมื่อผู้พูดต้องการสนับสนุนว่าเนื้อความนั้นเป็นจริง ไม่ได้เป็นเพราะบริบทหรือเหตุผลที่ปรากฏในตัวบทนั้น แต่มาจากเหตุผลอื่น ในการแปลมีการถอดความเป็นภาษาไทยดังนี้คือ ถึงยังไง...ก็ / อย่างไรก็ตาม...อยู่แล้ว / ...อยู่แล้วด้วย / ...อยู่ดี / ก็...เองแหละ

ข้อเสนอแนะ อาจใช้คำต่อไปนี้ถอดความของ sowieso ได้ เช่น อยู่แล้วแหละ / อยู่แล้วละ / อย่างไรก็ตาม...อยู่แล้ว

คำบอกมาลาว่า หรือก ที่มิผู้ใช้ในการแปลเนื้อความที่มี sowieso นั้น ในที่นี้ไม่เหมาะสม เนื่องจาก

1. คำบอกมาลาว่า หรือก ใช้ในประโยคบอกเล่าหรือแจ้งให้ทราบชนิดมีเนื้อความปฏิเสธ เช่น หนูไม่ไปโรงเรียนหรือคะ (นวรรณ พันธเมธา, 2527: 79)
2. คำบอกมาลาว่า หรือก อาจใช้ในประโยคบอกเล่าที่มีเนื้อความรับรองก็ได้ แสดงว่าผู้พูดต้องการจะกล่าวแย้งต่อไป เช่น ฉันรู้หรือว่าเขาไม่ดี แต่ฉันก็เลิกรักเขาไม่ได้ (นวรรณ พันธเมธา, 2527: 80)

คำว่า sowieso มักมีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยได้ถูกต้องเพราะมีความหมายนัยเดียว และใช้เป็น *Abtönungspartikel* เท่านั้น จึงไม่เป็นการยากสำหรับผู้แปลในการหาความหมายที่แท้จริง เมื่อเปรียบเทียบกับ การถ่ายทอด *Abtönungspartikel* อื่นๆ ในภาษาเยอรมัน sowieso มีการใช้ในลักษณะเดียวกับ คำว่า *ohnehin* ซึ่งก็มีความหมายนัยเดียวและใช้เป็น *Abtönungspartikel* เท่านั้น แต่การใช้คำว่า *ohnehin* จะฟังดูสละสลวยกว่า

22. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า überhaupt

คำว่า überhaupt ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น *Abtönungspartikel* นั้น ใช้ได้หลายกรณีดังนี้ คือ

1. überhaupt 1 ใช้เมื่อผู้พูดต้องการขยายมุมมองจากกรณีย่อยเป็นการมองภาพโดยรวมของสิ่งนั้น ผู้พูดต้องการบ่งบอกว่าสิ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นเพียงเฉพาะเวลานั้นเท่านั้นแต่เป็นเช่นนั้นมานานแล้ว ผู้แปลจะประสบปัญหาหรือความยากลำบากในการสรรหาคำใดคำหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงมาแปลคำว่า überhaupt ในภาษาไทย เพราะไม่มีคำแปลโดยตรงและการแปลยังขึ้นอยู่กับบริบทและสถานการณ์ในตัวบทมาก แต่อย่างไรก็ตามก็มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยในแต่ละบริบทหลายวิธี คือ

1.1 จากข้อมูลที่สำรวจนั้น ผู้แปลได้ถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำต่อไปนี้คือ จริงๆ / จะอย่างไรก็ตาม / ก็ / (ถ้า)...ละก็ / ไม่ควรเลย... / ...เลย / ที่เดียวละ / นับว่า / นะ

ข้อเสนอแนะ ในบางบริบทอาจใช้คำหรือวลีต่อไปนี้ได้ เช่น เลยนะ / ก็อะไรละที่... การเลือกคำมาแปลคำว่า überhaupt ในความหมายที่ 1 นี้จึงมีหลายหลากมาก เนื่องจากผู้แปลต้องแปลให้ได้ความตามบริบทนั้นๆ ไม่มีคำใดตายตัว ต้องเข้าใจบริบทก่อนจึงจะหาคำที่ถ่ายทอดความหมายได้ตรง

1.2 ผู้แปลมีการถ่ายทอดความโดยเรียบเรียงให้ได้ธรรมชาติของคำว่า überhaupt เราไม่สามารถระบุคำใดคำหนึ่งให้เป็นคำแปลของคำ überhaupt นี้ได้ แต่ประเมินในภาพรวมได้ว่าเหมาะสม

1.3 ลักษณะที่สำคัญในการแปลเนื้อความที่มีคำว่า überhaupt 1 ก็คือ เราสามารถถ่ายทอดเนื้อความเป็นภาษาไทยโดยไม่ต้องหาคำมาแปลคำว่า überhaupt และยังคงความหมายเดิมในต้นฉบับได้ เช่น

Er lächelte oft verschmitzt und sah überhaupt so aus, als ob ihn nicht leicht etwas aus der Ruhe bringen könnte. (ME/ZS/16)

o✓ แก้มืออยู่ตลอดเวลาจนดูเหมือนว่าคงไม่มีใครที่จะทำให้แกโมโหได้แน่ๆ (ชด/รค/17)

2. überhaupt 2 อยู่ในรูปคำสั่ง ผู้พูดต้องการบอกว่าคำสั่งนั้นใช้ได้ทั่วไป ไม่เฉพาะเวลาใดเวลาหนึ่งในข้อมูลที่สำรวจ มีการใช้ überhaupt 2 น้อย อาจแปลโดยใช้คำหรือวลี “ที่จริงควรจะ...ด้วยซ้ำไป” แต่โดยทั่วไปจะพบปัญหาว่าอาจไม่ต้องมีคำใดเสริมมาเพื่อแปลคำๆ นี้ ก็ได้ความตรงตามต้นฉบับแล้ว แต่อาจเสริมคำออกมาลา เช่น หน่อย นะ เป็นต้น

3. überhaupt 3 และ überhaupt 4 ใช้ในกรณีที่ผู้พูดสงสัยแคลงใจต้องการถามให้得其ความจริง อาจเป็นการถามตรงๆ แบบ überhaupt 3 หรือถามอย่างไม่ได้ตั้งใจถามแบบ überhaupt 4 แต่ทั้งสองแบบนี้ผู้พูดต้องการทราบคำตอบให้ได้คำในภาษาไทยนอกจากจะเป็นคำบอกการถามแล้วยังอาจต้องเติมคำออกมาลา เช่น จริงหรือเปล่า / ที่ไหน / ทางไหน / อะไร...ละ / อะไรกัน / เพื่ออะไรเล่า / แห่งไหนใด / อย่างไร / เลยหรือ / ได้หรือเปล่า / แล้วนี่...หรือเปล่า

ข้อเสนอนะ อาจใช้คำต่อไปนี้ได้ เช่น กันนะ / กันแน่

ข้อสังเกตในการแปลคำว่า überhaupt

1. überhaupt ที่ไม่ได้ใช้เป็น Abtönungspartikel จะทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์เน้นย้ำเนื้อความปฏิเสธที่ปรากฏในประโยคนั้น เช่น

Du hast mir überhaupt nichts zu sagen und niemand.

เธอไม่มีสิทธิ์จะมาสั่งฉัน ใครๆ ก็ไม่มีสิทธิ์ (überhaupt เป็นคำวิเศษณ์อยู่หน้าคำปฏิเสธ)

2. überhaupt ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel จะปรากฏในประโยคทุกรูปแบบได้ ไม่ว่าจะ เป็นประโยคบอกเล่า ประโยคคำถามทั้งตอบรับและปฏิเสธและประโยคถามเนื้อความ รวมทั้งประโยคคำสั่ง ทั้งยังอยู่ต้นประโยคได้ด้วย แต่เนื่องจากไม่มีคำพ้องของคำนี้ที่ใช้ในหน้าที่อื่นนอกจากทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ในข้อหนึ่งดังกล่าว ผู้แปลจึงไม่ประสบปัญหาในการแยกแยะว่า überhaupt ใดใช้เป็น Abtönungspartikel

หมายเหตุ ในนิยายของ Patrick Süskind : Das Parfum มีการใช้คำ überhaupt มากเป็นพิเศษเมื่อเทียบกับวรรณกรรมเรื่องอื่นที่ใช้เป็นข้อมูลในงานวิจัยนี้

23. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า übrigs

คำว่า übrigs ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น ใช้แสดงว่าเป็นเนื้อความที่ผู้พูดพูดแทรกเข้ามาในระหว่างการสนทนา เป็นการออกนอกเรื่อง แต่เนื่องจากว่าเนื้อความที่แทรกมานั้นไม่สำคัญเท่าใดนัก จึงกลับไปสนทนาเรื่องเดิมต่อไป มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยดังนี้ คือ

1. ใช้วลีที่แสดงว่าผู้พูดเพิ่งนึกขึ้นมาได้ ใช้คำบอกมาลา หรือประพันธ์สรรพนาม “ซึ่ง” หรืออื่นๆ เช่น
 อ้อ / นะซี / นะ / นะครับ / ละ / ซึ่ง / อะไรนี่ / (ทำไม)ถึง / อีกอย่างหนึ่ง / อีกอย่างหนึ่งก็คือ / อีกอย่าง / จริงๆ แล้ว / อันที่จริง / ที่จริง / ความจริงแล้ว / ลืมบอกไปว่า / และเพื่อเป็นการ
2. วิธีการอื่นๆ ของผู้แปล เช่น ให้เนื้อความที่แทรกเข้ามานั้นอยู่ในอนุประโยคมีประพันธ์สรรพนามขยาย

ข้อสังเกต การแปลคำว่า übrigs นั้น ไม่มีคำใดโดยเฉพาะในภาษาไทยที่จะใช้ได้ทุกกรณี (เช่นเดียวกับคำว่า überhaupt) übrigs ใช้เพื่อเน้นให้เห็นชัดว่าเป็นสิ่งที่ผู้พูดแทรกเข้ามาในการสนทนา เนื้อความหรือคำใดที่ทำหน้าที่เช่นนี้ได้ก็ถือว่าการแปลได้บรรลุเป้าหมายตามเจตนาของผู้พูดนั้นแล้ว

24. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า vielleicht

คำว่า vielleicht ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น จะใช้ในสองความหมาย ดังนี้คือ

1. vielleicht 1 ในรูปประโยคบอกเล่าที่มีเครื่องหมายอัศเจรีย์กำกับ เป็นการแสดงอาการประหลาดใจของผู้พูด เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่นอกเหนือความคาดหมายของตน ผู้พูดไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นได้จริง จึงอุทานแสดงความประหลาดใจ การถ่ายทอดความคำว่า vielleicht ในความหมายแรกในข้อมูลที่ทำสำรวจนั้นมีน้อยมากเมื่อเทียบกับการใช้ vielleicht ในความหมายที่สอง ผู้แปลใช้วิธีเรียงเรียงเป็นคำพูดที่ใช้ในบริบทนั้นๆ ในภาษาไทย

2. vielleicht 2 จากข้อมูลที่สำรวจ vielleicht 2 มีการใช้เป็น Abtönungspartikel มากที่สุดเมื่อเทียบกับ vielleicht 1 vielleicht 2 ปรากฏในรูปประโยคคำถาม แต่ผู้ถามมีคำตอบในใจอยู่แล้ว คือ ผู้พูดคาดหวังคำตอบที่ตรงข้ามกับสิ่งที่ตนถามไป ผู้แปลใช้หลายหลากวิธีในการแปลคือ

- 2.1 ใช้คำบอกการถามต่างๆ อาจมีคำบอกมาลากำกับอยู่ด้วย ได้แก่
 อะไรหรือ (ไง) / หรือ (ไง) / นะหรือ / บ้างหรือ (ไง) / อย่างนั้นหรือครับ

2.2 แปลโดยการตีความ ผู้แปลตีความตามหลักไวยากรณ์ของรูปประโยคและการใช้ vielleicht จึงไม่ได้แปลประโยคคำถามในต้นฉบับภาษาเยอรมัน แต่แปลโดยการตอบคำถามเนื้อความในคำถามเท่านั้น เช่น

War Momo vielleicht so unglaublich klug, dass sie jedem Menschen einen guten Rat geben konnte? (ME/MO/14)

✓ ที่เป็นเช่นนั้นไม่ใช่เพราะโมโมจะปราดเบรื่องเรื่องการให้คำแนะนำ (vielleicht 2 เป็นคำถามที่ผู้พูดคาดหวังคำตอบปฏิเสธ คือ คาดหวังให้ตอบ Nein, sie ist nicht unglaublich klug, aber normal. ผู้แปลใช้วิธีตอบปฏิเสธแทนการแปลตรงตัวตาม คำถามในภาษาเยอรมัน) (ชน/มม/18)

2.3 ผู้แปลแปลตามต้นฉบับคือ แปลคำถาม และในขณะที่เดียวกันก็ตอบคำถามด้วย เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเนื้อความที่ต้องการสื่อตรงกัน ไม่คลาดเคลื่อน เช่น

Und haben die Leute vielleicht nichts bekommen für ihr Geld? (ME/MO/39)
แล้วพวกเขาไม่ได้เงินหรืออย่างไร เขาก็ได้เงินทั้งนั้น (ผู้แปลใช้วิธีแปลคำถามและตอบคำถามด้วย) (ชน/มม/44)

ข้อสังเกต

- vielleicht ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel จะไม่ปรากฏในรูปประโยคบอกเล่าปกติ แต่จะเป็นประโยคอุทานที่อยู่ในรูปประโยคบอกเล่าที่มีเครื่องหมายอัศเจรีย์กำกับอยู่ หรืออยู่ในรูปประโยคคำถามเท่านั้น (แต่เป็นคำถามที่ผู้พูดคาดหวังคำตอบในทางตรงกันข้ามกับที่ถาม)
- vielleicht ที่ใช้เป็น Abtönungspartikel จะไม่อยู่ในตำแหน่งแรกของประโยคเป็นอันขาด ดังนั้นประโยคที่ว่า Vielleicht ist er längst zu Hause. จึงไม่ได้เป็น Abtönungspartikel แต่เป็นคำวิเศษณ์แสดงความเป็นไปได้

25. บทสรุปการวิเคราะห์การแปลคำว่า wohl

คำว่า wohl ในภาษาเยอรมันที่ใช้เป็น Abtönungspartikel นั้น ใช้ในหลายลักษณะ ทำให้ผู้แปลค่อนข้างเกิดความลำบากใจในการตัดสินใจว่าควรจะแปลทำที่ของผู้พูดในดับทอย่างไร เนื่องจากต้องตีความโดยพิจารณารูปประโยคในภาษาเยอรมัน คำนี้ถึงเครื่องหมายของประโยค และคำกริยาช่วย ถ้ามองข้ามจุดใดจุดหนึ่งอาจทำให้ตีความเจตนาของผู้พูดผิดไปและทำให้แปลผิดได้ wohl ใช้ในหลายความหมาย ดังนี้คือ

1. wohl 1 เป็นความหมายที่ใช้มากที่สุดในบรรดา wohl ทั้งหมดที่ปรากฏในข้อมูลที่สำรวจ และก็มีผู้แปลจำนวนไม่น้อยที่ไม่ถนัดความคำว่า wohl 1 ที่ปรากฏในประโยค อาจไม่เห็นความสำคัญก็เป็นได้ wohl 1 นี้ ใช้ในกรณีที่ผู้พูดต้องการคาดคะเนเหตุการณ์หรือสิ่งใด ผู้พูดไม่ยืนยันว่าจะเกิดขึ้นจริงตามนั้น มีการถ่ายทอดความเป็นภาษาไทยดังนี้คือ

- ใช้คำกริยาช่วยแสดงการคาดคะเน ได้แก่คำว่า คง / คงจะ / คงต้อง / คง...แหละ / จะ...ก็ได้ / น่าจะ / (ไม่) น่าจะ

- เรียบเรียงเป็นประโยคนำ เช่น เป็นที่เข้าใจกันได้ว่า...

ข้อเสนอแนะ ในภาษาไทย เราอาจใช้คำแสดงการคาดคะเนได้หลายหลาก เช่น
 สิ / ละซี / กระมัง / มัง / มั่ง / คง / เห็นจะ / อาจจะ / จะรอย / บางที

2. wohl 2 ผู้พูดต้องการสนับสนุนหรือยืนยันเรื่องนั้นแต่มีข้อแย้งบางประการ ถอดความในภาษาไทยได้ดังนี้คือ มีอาจจะ (ในความหมายปฏิเสธว่า wohl nicht) / ออกจะ...แต่ / ก็ยังมี...แต่ / ถึงจะ...คงจะ / ...แน่ / ก็มี...อยู่

3. wohl 3 ใช้ในการสั่ง ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำตามคำสั่งทันที มักจะฟังดูเป็นการขู่ ส่วนใหญ่จะใช้คู่กับคำกริยาช่วย werden หรือ wollen มีการถอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำต่อไปนี้คือ ...เสียที / ได้หรือยัง / จะ

4. wohl 4 ผู้พูดถามอย่างไม่มั่นใจ จึงสงวนท่าทีเล็กน้อย มักฟังดูเหมือนกำลังคิดหรือรำพึงกับตนเอง ถอดความเป็นภาษาไทยโดยใช้คำต่อไปนี้คือ ใช้คำบอกการถาม เช่น ได้อย่างไร / อย่างไรละ / ยังไง / ไหมหนอ

ข้อเสนอแนะ ผู้แปลอาจนำคำบอกมาลาในภาษาไทยที่ใช้ในการรำพึงมาใช้ เช่น น้ำ / นะ / หนอ

5. wohl 5 ผู้พูดถามอย่างไม่มั่นใจ ไม่คาดหวังคำตอบที่ชัดเจน คาดหวังคำตอบที่เป็นการคาดคะเนจากผู้ฟังมากกว่า มีการถอดคำโดยใช้คำบอกการถาม เช่น กันหรือไง / หรือว่า / ไหม

6. wohl 6 เป็นการอุทานแสดงอาการผิดความคาดหมายของผู้พูด มีการถอดความเป็นภาษาไทยดังนี้คือ

- ใช้คำกริยาช่วย อาจตามด้วยคำบอกมาลา เช่น คง...ละกระมัง / คง...ละซี / ทำจะ...ละซี / คง(ไม่) ...ใช่มี๊
- ใช้คำบอกการถาม อาจตามด้วยคำบอกมาลา เช่น ไรี / หรือไง / รัยั้งละ !
- ใช้คำหรือวลีอื่นๆ เช่น ช่าง (ไม่)...เสียเลย / แหงๆ เลย
- เรียบเรียงเป็นประโยคภาษาไทยในเนื้อความเดียวกัน เช่น จบกันคราวนี้เอง

ข้อเสนอแนะ ผู้แปลอาจเพิ่มสีสันในบทแปลที่มีคำว่า wohl 6 โดยเพิ่มการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูดในการอุทานให้เด่นชัดมากขึ้น เช่น โดยการเติมคำอุทานที่ใช้แสดงอารมณ์ต่างๆ ที่มีมากมายในภาษาไทยได้

บทสรุป

เราอาจสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้คือ

หลักการแปล Abtönungspartikeln ในภาษาเยอรมันเป็นภาษาไทยคือ ผู้แปลจะต้องทราบว่า คำ Abtönungspartikeln เป็นเครื่องบ่งชี้เจตนาอารมณ์ของผู้พูดที่สำคัญประเภทหนึ่ง (Illokutionsindi-

katoren) ผู้แปลต้องทราบว่าคำ Abtönungspartikeln ได้แสดงเจตนาอารมณ์ของผู้พูดได้บ้าง ที่สำคัญคือ ผู้แปลต้องมีความรู้ด้านโครงสร้างของประโยคที่มีคำ Abtönungspartikeln อยู่ในประโยคเป็นอย่างดีเพราะ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สามารถแปลเจตนาอารมณ์ของผู้พูดในประโยคได้ถูกต้อง

การถอดความคำ Abtönungspartikeln ในภาษาเยอรมันเป็นภาษาไทยนั้น ผู้แปลมีวิธีถอดความเป็นภาษาไทยได้หลายวิธีคือ

- ใช้คำหรือวลีในภาษาไทยจำนวนหนึ่งไปแทนที่ความหมายของคำ Abtönungspartikeln
- ถ่ายความโดยรวมให้ได้เนื้อความตามเจตนาอารมณ์ของผู้พูดในคำกล่าวนั้นๆ และในการเรียบเรียงเป็นภาษาไทยนั้น ผู้แปลส่วนใหญ่พยายามใช้คำพูดที่นิยมใช้กันในวัฒนธรรมปลายทาง ซึ่งในที่นี้คือ วัฒนธรรมและสังคมไทย อาจเป็นเพราะผู้แปลส่วนใหญ่คำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า การแปลตรงตัวจะทำให้ผู้อ่านอ่านสะดุดและฟังดูไม่เป็นภาษาไทยได้
- ในบางกรณีอาจจะเว้นไม่แปลคำ Abtönungspartikeln เนื่องจากมีคำที่แสดง ความหมายของ Abtönungspartikeln ในบริบทแล้ว

คำไทยที่ใช้แปลคำ Abtönungspartikeln ในภาษาเยอรมันนั้น แต่เดิมผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า ตรงกับคำเสริมประเภทคำบอกมาลาในภาษาไทยและคำบอกการถาม แต่ผลปรากฏว่า คำบอกมาลาในภาษาไทยนั้นมีจำกัด ไม่สามารถถ่ายทอดเนื้อความทั้งหมดที่แสดงโดย Abtönungspartikeln ในภาษาเยอรมัน บางคำ ดังนั้น นอกจากคำบอกมาลาแล้ว ในภาษาไทยจำเป็นต้องใช้คำชนิดอื่นมาถ่ายความเพื่อให้ได้ เนื้อความครบถ้วนตามคำ Abtönungspartikeln ที่ปรากฏในคำกล่าวภาษาเยอรมัน คำชนิดอื่นในภาษาไทย ที่จะต้องนำมาใช้ในการแปลนอกเหนือจากคำบอกมาลาในภาษาไทย ได้แก่

1. คำกริยาช่วย^๘ เช่น คง จัง ย่อม ย่อมจะ เห็นจะ ไกลจะ อาจจะ เกือบจะ ได้ ควร ฟัง เห็นจะ จำเป็น ต้อง กริยาช่วยที่ใช้แสดงความเห็นหรือความประสงค์ของผู้พูด เช่น คำว่า ควร น่า ฟัง บอก ความคาดคะเน เช่นคำว่า ชะรอย กระทบ บางที อื่นๆ เช่น เคย ยัง อยู่ แล้ว
2. คำสันธานหรือคำเชื่อม (Linkers)^๙ ที่ใช้เชื่อมประโยค ซึ่งแบ่งเป็นคำเชื่อมเดียว ได้แก่ แต่ ถ้า คำเชื่อมคู่ เช่น ถ้า ... คง ... , เพราะ ... จึง, เมื่อ ... จึง หรือคำประสม เช่น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี อย่างไรก็ตาม ก็ตาม เพราะฉะนั้น เหตุฉะนั้น แต่แท้จริง หรือคำเชื่อมความเพื่อให้สละสลวย เช่นคำว่า ก็ ซึ่ง เป็นคำสันธานที่พบมากในงานแปล
3. คำอุทาน เช่น เช่น เอ๊ะ! เอ๊ย! โอ้โฮ! แหม!

^๘ ประเภทและการวางตำแหน่งของคำกริยาช่วยในประโยค ดูเพิ่มเติมที่ เรืองเดช บันเชื่อนชิตย์ (2541: 189) พระยาอุปทิศศิลปสาร (2541: 85) เรียกคำกริยาช่วยว่า กริยานุเคราะห์

^๙ คำเชื่อมมีหลายระดับ ดูเพิ่มเติมที่ เรืองเดช บันเชื่อนชิตย์ (2541: 194-195).

4. คำบอกความสำคัญ¹⁰ ได้แก่คำว่า แค่ เท่านั้น เช่น เขาเป็นแค่เพื่อนบ้าน
5. คำบอกจำนวน เช่น นิดหน่อย จัง
6. คำสรรพนามเน้นย้ำ (Emphatic pronouns) มีเพียงคำเดียวคือ คำว่า “เอง”¹¹

นอกจากนี้ยังมีคำ *Abtönungspartikeln* บางคำที่ไม่สามารถใช้คำบอกมาลาแปลได้เลย เพราะมีความหมายอื่นซึ่งไม่ปรากฏในคำบอกมาลาในภาษาไทย เช่น *eigentlich* (จริงๆ แล้ว), *immerhin* (...ก็ยังมี), *sowieso* (ยังไง...ก็...อยู่แล้ว) และยังมี *Abtönungspartikeln* จำนวนหนึ่งที่ไม่ต้องใช้คำในภาษาไทยใดๆ มาแปลก็มีความหมายตรงกับในภาษาเยอรมันนั้นในบางบริบท เช่น คำว่า *einfach*, *überhaupt*, *eben* เป็นต้น

ในการวิจัยได้พบอิทธิพลของภาษาเยอรมันในการแปลเป็นภาษาไทย เช่น ผู้แปลบางคนจะนิยมเรียบเรียงประโยคแสดงอาการตกใจโดยใส่เครื่องหมายอัศเจรีย์ต่อท้ายประโยคโดยเลียนแบบโครงสร้างประโยคในภาษาเยอรมัน เช่น เรียบเรียงเป็นประโยคบอกเล่า แต่ใส่เครื่องหมายปรศนีไว้ข้างท้าย กลายเป็นประโยคคำถาม ตัวอย่างเช่น

Dann bist du vielleicht mit dir selbst überhaupt nicht einig?
 อย่างนั้นก็หมายความว่า เธอยังไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับตัวเอง ?

นอกจากนี้ ในการวิจัยยังพบว่า มีผู้แปลบางคนไม่แปลคำ *Abtönungspartikeln* อาจเพราะเห็นว่าไม่จำเป็นต้องถ่ายทอดความ แต่ในความเป็นจริงนั้น คำ *Abtönungspartikeln* เป็นสิ่งที่สำคัญในประโยค เพราะเป็นเครื่องแสดงเจตนาอารมณ์ ทำที่ ความคิดเห็น และอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด ดังนั้น ในการแปล ผู้แปลจึงมีหน้าที่ต้องวิเคราะห์และตีความคำ *Abtönungspartikeln* ในประโยคให้ถูกต้องเพื่อทราบทำที่ที่แท้จริงของผู้พูดในคำกล่าวนั้น คำ *Abtönungspartikeln* ในภาษาเยอรมันนั้น โดยปรกติถึงแม้จะมีหรือไม่มีในประโยค ก็ทำให้เนื้อความหรือข้อเท็จจริงในประโยคนั้นคงเดิม การมี *Abtönungspartikeln* ในประโยคแสดงว่า ผู้แต่งมีจุดประสงค์อย่างเด่นชัดต้องการให้ผู้อ่านทราบเจตนาอารมณ์หรือทำที่และความรู้สึกที่แท้จริงของตัวละครในท้องเรื่อง เพราะฉะนั้น ผู้แปลจึงไม่ควรมองข้ามความสำคัญในการถ่ายทอดความ *Abtönungspartikeln* ให้ได้ครบถ้วนและให้ได้วรรคตรงตามต้นฉบับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁰ ดูเพิ่มที่ นววรรณ พันธุเมธา (2527: 97-98).

¹¹ ดูเพิ่มที่ เรืองเดช บันเขื่อนขันธ์ (2541: 184).

บรรณานุกรม

- Cullmann, Tanja: Modalpartikeln in der Literatur: Ein Übersetzungsvergleich der Modalpartikeln in Ionescos Dramen. In: Keller, Rudi (Hrsg.): *Linguistik und Literaturübersetzen*. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 1997: 119–140.
- Duden Bd.4: *Grammatik der deutschen Gegenwartssprache*. 5., völlig neu bearb. und erw. Aufl. Mannheim et al: Dudenverlag, 1995.
- Eisenberg, Peter: *Grundriss der deutschen Grammatik*. Stuttgart: Metzler, 1989.
- Engel, Ulrich: *Deutsche Grammatik*. Heidelberg: Groos, 1988.
- Helbig, Gerhard: *Lexikon deutscher Partikeln*. Leipzig: Verlag Enzyklopädie Leipzig, 1990.
- Helbig, Gerhard/Kötz, Werner: *Die Partikeln*. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie, 1981.
- Hentschel, Elke/Weydt, Harald: *Handbuch der deutschen Grammatik*. Berlin: de Gruyter, 1990.
- Hentschel, E.: *Funktion und Geschichte deutscher Partikeln: ja, doch, halt, eben*. Tübingen, 1986.
- Hönig, Hans/Kußmaul, Paul: *Strategie der Übersetzung*. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 1982.
- Kußmaul, Paul: In fact, actually, anyway ...: Indikatoren von Sprechakten im informellen gesprochenen Englisch. In: *Die Neueren Sprachen* 3/4, 1978: 357–369.
- Kußmaul, Paul: Die Übersetzung von Sprechakten in Textsorten. In: *Der Deutschunterricht* 1/1990: 17–22.
- Namsoongnei, Chutamat: *Entsprechungen der deutschen Modalpartikeln im Thai. Eine kontrastive Untersuchung: ..... denn, doch, mal*. Magisterarbeit: Einzelsprachliche Linguistik. (Konstanz): 1987. (Manuskript).
- Nord, Christiane: So treu wie möglich? Die linguistische Markierung kommunikativer Funktionen und ihre Bedeutung für die Übersetzung literarischer Texte. In: Keller, Rudi (Hrsg.): *Linguistik und Literaturübersetzen*. Tübingen: Gunter Narr Verlag, 1997: 35–60.
- Reiß, Katharina/Vermeer, Hans J: *Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie*. Tübingen: Niemeyer, 1984.
- Rombouts, Jos: Kann man Abtönungspartikeln paraphrasieren? In: *ZGL* 10/1982: 63–83.
- Stolze, Radegundis: *Übersetzungstheorien. Eine Einführung*. Tübingen: Narr, 1994.

Stolze, Radegundis: Bewertungskriterien für Übersetzungen – Praxis, Didaktik, Qualitätsmanagement. In: Fleischmann, E./Kutz, W./Schmitt, Peter A., *Translationsdidaktik. Grundfragen der Übersetzungswissenschaft*. Tübingen: Narr, 1997: 593–604.

Weinrich, Harald: *Textgrammatik der deutschen Sprache*. Mannheim et al: Dudenverlag, 1993.

Weydt, Harald: *Abtönungspartikel. Die deutschen Modalwörter und ihre französischen Entsprechungen*. Bad Homburg et al. 1969.

Weydt, Harald et al: *Kleine Partikellehre*. Stuttgart: Klett, 1983.

การใช้ภาษาไทย. โดย พ. นววรรณ. กรุงเทพฯ: การพิมพ์สตรีสาร, 2520.

การใช้ภาษาไทย 2. โดย พ. นววรรณ. กรุงเทพฯ: การพิมพ์สตรีสาร, 2527.

นววรรณ พันธุเมธา. *ไวยากรณ์ไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2527.

บรรจบ พันธุเมธา. *ลักษณะและการใช้ภาษาไทย. Structure of Thai and its Usage*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ผะอบ โปษกฤษณะ, พันตรีหญิง คุณหญิง. *ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2538.

นววรรณ พันธุเมธา. *พินิจภาษา เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540.

เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์. *ภาษาศาสตร์ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.

อุปทิศศิลปสาร, พระยา. *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย